

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

Socioekonomická analýza města Turnov a hledání souvislostí s pohybem obyvatelstva

Bakalářská práce

Studijní program: B1301 – Geografie
Studijní obor: 1301R022 – Aplikovaná geografie
Autor práce: **Petr Gaizl**
Vedoucí práce: Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr Gaizl**
Osobní číslo: **P12000637**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Aplikovaná geografie**
Název tématu: **Socioekonomická analýza města Turnov a hledání souvislostí s pohybem obyvatelstva**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

CÍLE:

Tato práce bude souhrnný demograficko-ekonomický přehled města Turnov. Ze získaných dat pořízených především z webových stránek Českého statistického úřadu a Městského úřadu Turnov, bude zjištěno, co stojí za poklesem obyvatelstva v Turnově v posledních letech. Zda je příčinou mortalita nebo emigrace, jestli emigrace tak za jakým důvodem obyvatelé opouštějí město a bude navrženo možné řešení, jak poklesu zabránit.

METODY:

V této práci budou převládat kvantitativní metody, konkrétně se bude jednat o práci se statistikou, práci s literaturou a Desk research. Desk research neboli "výzkum od stolu". Tato metoda je způsob vyhledání, sesbírání, zpracování a vyhodnocení již existujících dat. Dále ze získaných poznatků bude vytvořena SWOT analýza na dva vybrané projekty (Čistá Jizera, Sportovně a rekreační areál Maškova zahrada). Poslední metoda použita v práci bude dotazníkové šetření.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **45 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

COGAN, M., 2001: Turnov: Český ráj. Vyd. 1. Železný Brod: Pro Město Turnov vydalo nakl. Jakoubě, 165 s. ISBN 80-901-9726-4.

METELKA, J., 2006: Socioekonomická analýza města Vyškov [Bakalářská práce]. Brno: Masarykova univerzita, 56 s.

RŮŽKOVÁ, J., ŠKRABAL, J., 2006: Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2 sv. (759, 623 s.). ISBN 80-250-1311-12.

SEDLÁČKOVÁ, H., 2006: Strategická analýza. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 121 s. ISBN 80-717-9367-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.**

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **17. prosince 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2015**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Branislav Nižňanský, CSc.
vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 29.6.2015

Podpis: Gaël P.

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval Mgr. Hynku Böhmovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem občanům, co mi vyplnili dotazník, a své rodině za pevné nervy.

Anotace

Bakalářská práce „Socioekonomická analýza města Turnov a hledání souvislostí s pohybem obyvatelstva“ obsahuje profil města Turnov, analýzu hlavních faktorů ovlivňujících jeho rozvoj a zjištění příčiny poklesu obyvatelstva. Zkoumá populační vývoj, strukturu obyvatelstva, migraci obyvatelstva, trh práce a nezaměstnanost, místní ekonomikou, životní prostředí, projekty a technickou infrastrukturu.

Klíčová slova

Město Turnov, socioekonomická analýza, obyvatelstvo, rozvoj města, populační vývoj, strategické plánování.

Annotation

Bachelor thesis „Socio-economic analysis of the town Turnov and looking for connections with the movement of the population“ contains profile of the town of Turnov, the analysis of major factors that influence the town's development and determine the cause of the population decline. This thesis deals with the population development, the structure of the population, migration of population, labour market and unemployment, local economic, environment, projects and technical infrastructure.

Keywords

Town of Turnov, Socio-economic analysis, population, town development, population development, strategic planning

OBSAH

OBSAH	7
SEZNAM OBRÁZKŮ	9
SEZNAM TABULEK	9
SEZNAM GRAFŮ.....	10
SEZNAM ZKRATEK.....	11
ÚVOD.....	12
CÍL PRÁCE	13
METODOLOGICKÁ ČÁST	13
1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MĚSTA.....	15
1.1. GEOGRAFICKÁ POLOHA	16
1.2. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	17
1.3. HISTORIE MĚSTA.....	17
1.4. OBČANSKÁ VYBAVENOST	18
1.5. PAMĚTIHODNOSTI.....	19
1.5.1. Zámek Hrubý Rohozec.....	19
1.5.2. Dlaskův statek	20
1.5.3. Radnice	20
1.5.4. Židovský hřbitov.....	21
1.5.5. Chrám Narození Panny Marie.....	21
1.6. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI	22
2. STRUKTURA A VÝVOJ OBYVATELSTVA.....	23
2.1. POPULAČNÍ VÝVOJ.....	23
2.2. NATALITA A MORTALITA	25
2.3. VĚKOVÁ STRUKTURA	26
2.4. VZDĚLANOSTNÍ SLOŽENÍ.....	29
2.5. RODINNÝ STAV.....	29
2.6. NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ.....	30
3. MIGRACE	32
3.1. PŘISTĚHOVALÍ A VYSTĚHOVALÍ	32
3.2. VYJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ A ŠKOL.....	34
4. EKONOMICKÁ ZÁKLADNA.....	35

4.1. EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEL	35
4.2. NEZAMĚSTNANOST	36
4.3. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ ZAMĚSTNAVATELE	37
4.4. ROZPOČET MĚSTA	38
5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A EKOLOGICKÉ SLUŽBY	40
5.1. ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	41
5.2. OVZDUŠÍ	41
6. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	43
6.1. DOPRAVA	43
6.1.1. Silniční doprava	43
6.1.2. Železniční doprava	44
6.2. VODOVODNÍ A KANALIZAČNÍ SÍŤ	45
6.3. ELEKTRICKÁ ENERGIE A PLYN	45
7. PROJEKTY A PLÁNY	46
7.1. ZREALIZOVANÉ PROJEKTY	46
7.2. PŘIPRAVOVANÉ A PROBÍHAJÍCÍ PROJEKTY	47
8. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	49
8.1. ELEKTRONICKÉ DOTAZOVÁNÍ	49
8.2. OSOBNÍ DOTAZOVÁNÍ	49
8.3. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	50
9. SWOT ANALÝZA	64
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
SEZNAM PŘÍLOH	71
PŘÍLOHY	72

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 1: POLOHA MĚSTA TURNOV	15
OBR. 2: ZÁMEK HRUBÝ ROHOZEC	20
OBR. 3: CHRÁM NAROZENÍ PANNY MARIE	21
OBR. 4: DOPRAVNÍ VYTÍŽENÍ SILNIČNÍCH KOMUNIKACÍ MĚSTA TURNOV V ROCE 2010	44
OBR. 5: BUDOUCÍ PODOBA SPORTOVNĚ A REKREAČNÍHO AREÁLU MAŠKOVA ZAHRADA	48
OBR. 6: AKTUÁLNÍ PODOBA AREÁLU (FOCENO 24. 6. 2015).....	48

SEZNAM TABULEK

TAB. 1: ZÁKLADNÍ INFORMACE O MĚSTĚ	16
TAB. 2: RETROSPEKTIVNÍ POPULAČNÍ VÝVOJ MÍSTNÍCH ČÁSTÍ MĚSTA TURNOV V LETECH 1869–2011	24
TAB. 3: DLOUHODOBÝ VÝVOJ PŘIROZENÉHO PŘÍRŮSTKU MĚSTA TURNOV V LETECH 1991 – 2013	25
TAB. 4: VĚKOVÉ SKUPINY A PRŮMĚRNÝ VĚK MĚSTA TURNOV V ROCE 2001 A 2011	28
TAB. 5: NEJVYŠŠÍ UKONČENÉ VZDĚLÁNÍ OSOB STARŠÍCH 15 LET MĚSTA TURNOV V ROCE 2011	29
TAB. 6: RODINNÝ STAV MĚSTA TURNOV V ROCE 2001 A 2011	30
TAB. 7: NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ MĚSTA TURNOV V ROCE 2001 A 2011	31
TAB. 8: DLOUHODOBÝ VÝVOJ MIGRAČNÍHO SALDA MĚSTA TURNOV V LETECH 1991-2013	32
TAB. 9: DLOUHODOBÝ VÝVOJ CELKOVÉHO PŘÍRŮSTKU OBYVATEL MĚSTA TURNOV V LETECH 1991-2013	33
TAB. 10: VYJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ A ŠKOL MĚSTA TURNOV V ROCE 2011	34
TAB. 11: POROVNÁNÍ EKONOMICKÉ AKTIVITY OBYVATELSTVA MĚSTA TURNOV S LIBERECKÝM KRAJEM A ČESKOU REPUBLIKOU V ROCE 2001 A 2011	36
TAB. 12: HOSPODAŘENÍ MĚSTA TURNOV V LETECH 2010–2015 (ÚDAJE V TIS. KČ).....	39
TAB. 13: SWOT ANALÝZA	64

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1: POPULAČNÍ VÝVOJ MĚSTA TURNOV V LETECH 1869-2011	24
GRAF 2: VĚKOVÁ STRUKTURA MĚSTA TURNOV V ROCE 2001 A 2011	27
GRAF 3: POROVNÁNÍ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI MĚSTA TURNOV S LIBERECKÝM KRAJEM A ČESKOU REPUBLICOU V LETECH 2005-2011	37
GRAF 4: RESPONDENTI PODLE POHLAVÍ (DOTAZNÍK)	50
GRAF 5: RESPONDENTI PODLE VĚKU (DOTAZNÍK)	51
GRAF 6: RESPONDENTI PODLE RODINNÉHO STAVU (DOTAZNÍK).....	51
GRAF 7: RESPONDENTI PODLE NEJVYŠŠÍHO DOSAŽENÉHO VZDĚLANÍ (DOTAZNÍK)	52
GRAF Č. 8: RESPONDENTI PODLE POČTU ČLENŮ V DOMÁCNOSTI (DOTAZNÍK).....	52
GRAF 9: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 6 (DOTAZNÍK).....	53
GRAF 10: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 7 (DOTAZNÍK).....	53
GRAF 11: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 8 (DOTAZNÍK).....	54
GRAF 12: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 9 (DOTAZNÍK).....	54
GRAF 13: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 10 (DOTAZNÍK).....	55
GRAF 14: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 11 (DOTAZNÍK).....	56
GRAF 15: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 12 (DOTAZNÍK).....	56
GRAF 16: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 13 (DOTAZNÍK).....	57
GRAF 17: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 14 (DOTAZNÍK).....	57
GRAF 18: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 15 (DOTAZNÍK).....	58
GRAF 19: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 16 (DOTAZNÍK).....	58
GRAF 20: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 17 (DOTAZNÍK).....	59
GRAF 21: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 18 (DOTAZNÍK).....	59
GRAF 22: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 19 (DOTAZNÍK).....	60
GRAF 23: VYHODNOCENÍ OTÁZKY Č. 20 (DOTAZNÍK).....	61

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	Akciová společnost
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ILO	International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)
IOM	International Organization for Migration (Mezinárodní organizace pro migraci)
Kč	Koruna česká
MěÚ	Městský úřad
MT	Mírně teplá oblast
ŘSD ČR	Ředitelství silnic a dálnic České republiky
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
s. r. o.	Společnost s ručeným omezeným
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby)
ÚSO	Úplné střední odborné vzdělání s maturitou
VHS	Vodohospodářské sdružení
VO	Vyšší odborné vzdělání
VŠ	Vysokoškolské vzdělání

ÚVOD

Bakalářská práce se věnuje socioekonomické analýze města Turnov, což je dílčí krok v procesu strategického plánování. Jinými slovy řečeno, upozorňuje na problémy řešeného území a jejich možnou změnu, která utvoří vizi pro lepší budoucnost. Dále práce hodnotí současný stav a vývoj ve vybraných tematických oblastech vycházejících z demografického, ekonomického, sociálního a ekologického charakteru města.

Město má výhodnou geografickou polohu, protože leží na republikové rozvojové ose nadnárodního významu mezi centry Liberec a Praha. Turnov má bohatou historii, nádhernou přírodu, v podobě chráněné krajinné oblasti Český ráj, která lemuje město, a je významným dopravním (silničním i železničním) uzlem. Díky těmto prvkům můžeme město Turnov označit jako atraktivní a dynamické. I přes tato všechna vyjmenovaná pozitiva by mělo město usilovat o celkový rozvoj svého území a klást důraz na potřeby a zájmy svých občanů.

Práce je rozdělena na několik oblastí. První oblastí je základní charakteristika města, v které se dozvíme například polohu města, základní informace o obyvatelstvu, členění města, přírodní podmínky, občanskou vybavenost, pamětihodnosti, historii města a o významných osobnostech.

Následující oblastí je struktura a vývoj obyvatelstva, v které získáme potřebné demografické údaje jako změny počtu obyvatel z oficiálních sčítání obyvatel, národnostní složení, rodinný stav, vzdělanostní složení, věkovou strukturu (doplněnou o věkovou pyramidu). Na tuto oblast bude navazovat kapitola týkající se migrace, jak klasické „dlouhodobé“ tak i „krátkodobé“, (vyjíždka do zaměstnání a škol).

Další částí socioekonomické analýzy města Turnova je místní ekonomická základna, v které je popsán vývoj nezaměstnanosti, ekonomická aktivita obyvatel, trh práce, nejvýznamnější zaměstnavatelé a finanční stránka města (rozpočet).

Město Turnov je považováno za „srdce Českého ráje“, proto v této práci nebude chybět kapitola vztahující se k tématu životního prostředí. Druhá polovina kapitoly je věnována ekologické službě, tedy ovzduší a odpadovému hospodářství.

Předposlední oblastí je technická infrastruktura města pojednávající o dopravě (dopravní síti a obslužnosti), elektrické energii a plynu, a o vodovodní a kanalizační síti.

Poslední oblasti jsou projekty a plány, které město uskutečnilo a které plánuje. Budou vybrané nejdůležitější projekty města jako například projekt „Čistá Jizera“ nebo „Sportovně a rekreační areál Maškova zahrada“. Na tyto dva projekty se v dotazníkovém šetření objeví některé otázky.

V závěru jsou zpracovány výsledky dotazníkového šetření a SWOT analýza, identifikující příslušné silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení, která je přehledem či souhrnem nejdůležitějších poznatků socioekonomické analýzy.

Cíl práce

Cílem práce je v první řadě vytvořit souhrnný demografický přehled města Turnov a v druhé řadě ze získaných dat a dotazníkového šetření zpracovat socioekonomickou analýzu tvořící profil města Turnov, která je jedním z kroků v procesu strategického plánování.

Dílčím cílem, jak vypovídá název této práce, bude zjistit příčiny úbytku obyvatel za posledních pár let. Zda za pokles obyvatel může mortalita nebo migrace, popřípadě, co vede obyvatele Turnova k emigraci.

Metodologická část

Podklady pro socioekonomickou analýzu jsem především získal od městského úřadu v Turnově a z webových stránek Českého statistického úřadu.

V mé práci budou převládat kvantitativní metody, konkrétně se bude jednat o práci se statistikou, práci s literaturou a Desk research. Desk research neboli „výzkum od stolu“ je způsob vyhledání, sesbírání, zpracování a vyhodnocení již existujících dat.

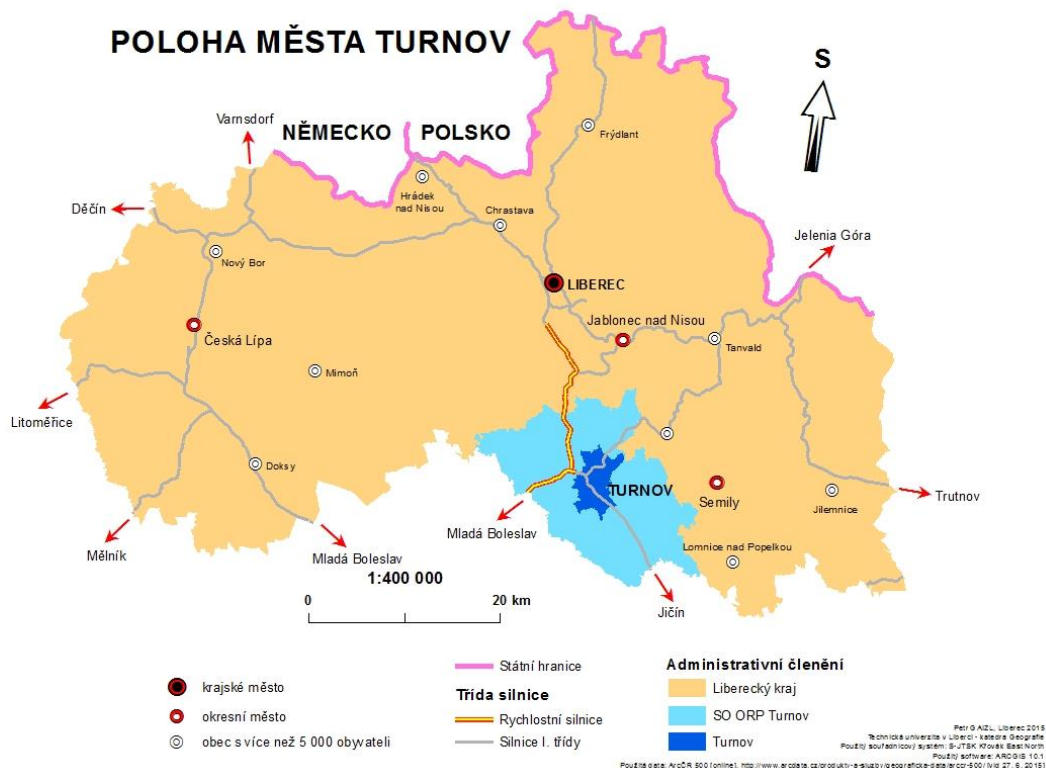
Jednou z kvalitativních metod vyskytující se v bakalářské práci je dotazníkové šetření. Prostřednictvím dotazníkového šetření budou zjištěny názory občanů na město Turnov a možné návrhy na změnu současného stavu. Respondenti byli dotazováni elektronickým nebo osobním dotazováním. Druhou kvalitativní metodou je vytvoření SWOT analýzy, která je jedním ze základních strategických nástrojů. Pomocí tohoto

nástroje můžeme identifikovat silné (Strengths) a slabé stránky (Weaknesses), příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats). Tento nástroj vypracoval Albert Humphrey v šedesátých letech 20. století.

1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MĚSTA

V první kapitole se seznámíme se základními informacemi o městu, jako je poloha, přírodní podmínky, historie, občanská vybavenost, vybrané pamětihodnosti a významné osobnosti Turnova.

Obr. 1: Poloha města Turnov

Pozn.: Zvětšenou verzi naleznete jako přílohu B

Město Turnov přezdívané „Srdce Českého ráje“ nebo také „Město drahokamů“ se nachází v Libereckém kraji v okrese Semily. V Turnově žije 14 073 obyvatel z toho 329 cizinců s trvalým pobytem (ČSÚ, 2014). Město zaujímá rozlohu 22,72 km² a dělí se na 5 katastrálních území: Turnov, Daliměřice, Mašov u Turnova, Bukovina u Turnova a Malý Rohozec a na 13 částí: Turnov včetně Nudvojovic, Daliměřice, Hrubý Rohozec, Kadeřavec, Mašov, Pelešany, Bukovina, Dolánky u Turnova, Kobyłka, Loužek, Malý Rohozec, Mokřiny a Vazovec (ČSÚ, 2013). Turnov je obcí s pověřeným úřadem a obcí s rozšířenou působností. Znak města je stříbrný dvouocasý lev se zlatou korunou, jazykem a drápy (zbrojí) vyobrazený v červeném štítě.

Město Turnov je členem Sdružení Český ráj, působí v Euroregionu Nisa, je členem Mikroregionu Jizera, Svazu měst a obcí České republiky, Sdružení obcí Libereckého kraje a Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Tab. 1: Základní informace o městě

Základní údaje	
Status:	Město
Kraj:	Liberecký
Obec s rozšířenou působností:	Turnov
Pověřená obec:	Turnov
První písemná zmínka:	1238
Počet obyvatel:	14 073 (2014)
Výměra katastru:	22,72 km ²
Adresa městského úřadu:	ul. Antonína Dvořáka 335 511 01 Turnov
Oficiální internetová adresa:	www.turnov.cz
Starosta:	Ing. Tomáš Hocke

1.1. Geografická poloha

Město Turnov leží v severní části geomorfologického okrsku Turnovské stupňoviny, což je v severovýchodní oblasti geomorfologického podcelku Turnovské Pahorkatiny, která leží v severozápadní části geomorfologického celku Jičínská pahorkatina a ta se nachází ve východní části podsoustavy Severočeská tabule (Demek, 2006, s. 44).

Turnov z hlediska absolutního prostoru (Absolute Location), u kterého se poloha zjišťuje pomocí souřadnic, leží na 50°35'14" severní šířky a 15°9'25" východní délky. Z hlediska relativního prostoru (Relative Location), u kterého se poloha zjišťuje pomocí vztahu k jinému místu nebo toku apod., leží na středním toku řeky Jizery při soutoku Stebenky a Libuňky, přibližně 23 kilometrů jižním směrem od Liberce. Nadmořská výška v centru města (náměstí Českého ráje) je 267 m. n. m.

1.2. Přírodní podmínky

Turnov se nachází na hranici klimatické oblasti MT 11 a MT 10 (Quitt, 1971, mapa). „*Léto je dlouhé, teplé a suché až mírně suché, zima je krátká mírně teplá a velmi suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky a přechodné období je krátké s mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem*“ (Quitt, 1971). Roční úhrn srážek činí 743 mm a průměrná roční teplota je 7,7 stupňů Celsia. Trvání slunečního svitu je v průměru 1750 hodin ročně a počet dnů se sněhovou pokrývkou je 74 (Město Turnov, 2014).

Podle mapy potenciální přirozené vegetace České republiky se Turnov rozkládá na pásmech biková bučina, střemchová jasenina a Černýšová dubohabřina (Neuhäuslová a Moravec, 1997, mapa). V bikové bučině nejčastěji roste buk lesní s příměsí dubu zimního, bika bělavá, metlice křivolaká, rozrazil lékařský, šťavel kyselý, věsenka nachová, pstroček dvoulistý a jestřábník lesní v střemchové jasenině roste nejčastěji jasan ztepilý, olše lepkavá, střemcha hroznovitá, brslen evropský, meruzalka srstka, bez černý, občas svída krvavá a líska obecná a v Černýšové dubohabřině dominuje dub zimní s příměsí lípy srdčité a dubu letního, jatník podléška, černýš hajní a lipnice hajní.

Z hlediska geologie se ve městě vyskytuje pískovec (vápniťo-jílovitý, glaukonitický, křemenný), spraš, sprašová hlína, písek, prachovec, štěrk, jílovec vápnitý a slínovec (Česká geologická služba, 2015, mapa).

V Turnově se nejčastěji vyskytuje z pohledu půd antropozem. Koryto řeky Jizery, potoků Stebenky a Libuňky je vyplněné fluvizemí modální, podél koryt se vyskytuje kambizem arenická. Pravý břeh města (rozděleno podle řeky Jizery) je vyplněn hnědozemí oglejenou a levý břeh luvizemí oglejenou (Česká geologická služba, 2015, mapa).

1.3. Historie města

Počátky prvního osídlení oblasti Turnovska sahají do konce starší doby kamenné (10 tisíc př. n. l.), které jsou doloženy nálezy štípaných nástrojů z Přepeř.

Počátky města spadají do 13. století, které jsou spojeny s českým rodem Markvarticů, především Jaroslavem a Havlem. První zmínka o Turnovsku je z roku 1238, díky podpisu Jaroslava z Hruštic na pověřovací listině vydané králem Václavem Prvním. Mimo jiné Jaroslav z Hruštic vybudoval hrad Valdštejn ve stejném roce. Havel si postavil hrad Lemberk a na společně hranici svých panství v polovině 13. století založili město Turnov. První zmínka je z roku 1272, kdy se mezi rodem Markvarticů objevilo jméno Jaroslav z Turnova. Zároveň byl Havlovým vnukem Rybou vybudován na pravém břehu v roce 1280 hrad Rohozec. Tím bylo město rozděleno mezi Lemberky a Valdštejny.

Město Turnov ležící na obchodní cestě do Žitavy prožívalo rozkvět, až na výjimku v roce 1468, kdy bylo město vypleněno a postiženo německým nájezdem svazu lužických měst. Postupně se město rozvíjelo a vyvíjelo v centrum obchodu a řemesel. Především se město proslavilo broušením drahých kamenů a výrobou šperků z granátu.

Významným rokem byl 1848, kdy byla zrušena robota, a skončilo spojení s vrchnostenským úřadem na Hrubé Skále. Mimo jiné se Turnov stal sídlem soudního a nakonec politického okresu a v roce 1855 byl jmenován první starosta Antonín Šlechta. V Turnově byly pivovary, pekárny, dvě továrny na piana, dvě cihelny, parní pila bratří Plátků a mnohé jiné další firmy. V roce 1884 byla zde založena odborná šperkařská škola (dnešní Střední uměleckoprůmyslová škola), jako jediná svého druhu v Evropě.

Během období dvou světových válek přišel úpadek, díky velké ztrátě obyvatelstva na bojištích a holocaustu. Ovšem v meziválečném období Turnov zažívá ekonomický rozvoj hlavně díky sklářství a kamenářství. Dnes po době útlumu, díky komunistické vládě, město těží z oblasti turistického a cestovního ruchu.

1.4. Občanská vybavenost

Z hlediska školství má Turnov dostatečný počet školských a předškolních zařízení. Vzhledem k velikosti má město i širokou nabídku v oblasti středoškolského vzdělání. V Turnově je celkem 8 mateřských škol, 5 základních škol, jedna umělecká základní škola, jedna speciální základní škola, 4 střední školy (včetně gymnázia a Vyšší odborné školy) a domovy mládeže s 261 lůžky (MěÚ, 2014).

Město má poměrně bohatou nabídku kulturního vyžití a má spoustu kulturních zařízení například Kulturní centrum Střelnice, Městské divadlo, Letní kino, Městská knihovna Antonína Marka, Muzeum Českého ráje, atletický stadion Ludvíka Daňka atd..

Z hlediska zdravotnictví a sociální péče se v Turnově nachází Panochova nemocnice Turnov s. r. o., 4 zařízení pro seniory a „Dětské centrum“ Sluníčko.

1.5. Pamětihodnosti

V Turnově je celkem 46 nemovitých kulturních památek (kostely, zámek, měšťanské domy, sochy, sousoší, hroby, pomníky, hřbitovy, Abelův vodní mlýn, venkovská usedlost, synagoga, radnice, muzeum, vila, školy, spořitelna, klášter, sýpka, děkanství, zemědělský dvůr Valdštejsko a Pacltova sklárna), mezi nejvýznamnější se určitě řadí (Národní památkový ústav, 2015):

1.5.1. Zámek Hrubý Rohozec

Tato dominanta a nejstarší stavební památka Turnova se nachází v severozápadní části. Původně ranně gotický hrad byl založen kolem roku 1280 rodem Markvarticů. Do zámecké podoby byl přestavován na počátku 16. století a 17. století nejdříve Johankou z Krajku v níž pokračovali Jan ze Šelmberka a Kunrát Krajíř z Krajku. Zámek je dnes zpřístupněn veřejnosti. Návštěvník je zde seznámen s historickým nábytkem a módou z posledních čtyř století, obrazy, zbraněmi cenným českým sklem a porcelánem. Zámek je obklopen anglickým parkem s vzácnými stromy, sochami světců a uměle vytvořenou romantickou jeskyní. Zámek je od roku 2001 vyhlášen jako národní kulturní památka.

Obr. 2: Zámek Hrubý Rohozec

Zdroj: FIEDLER, Z., 2012 *Zámek Hrubý Rohozec.*, dostupný online z: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/42/Z%C3%A1mek_Hrub%C3%BD_Rohozec.jpg/1024px-Z%C3%A1mek_Hrub%C3%BD_Rohozec.jpg [vid. 26. 3. 2015].

1.5.2. Dlaskův statek

Tato bývalá svobodnická roubená usedlost a rychta, nacházející se v Dolánkách, byla postavena v roce 1716. U vchodu do usedlosti se nahází socha Panny Marie z roku 1784 a patrový roubený špýchar. Dlaskův statek je od roku 2010 jednou z dvanácti národních kulturních památek v Libereckém kraji.

1.5.3. Radnice

Novorenesanční stavba je umístěna na náměstí Českého ráje naproti spořitelně. Dnes je radnice sídlem Městského úřadu a banky ČSOB. Z původní výzdoby zbyl jen erb se znakem města, protože radnice byla několikrát v historii přestavována a obnovována.

1.5.4. Židovský hřbitov

Jediný hřbitov tohoto v okrese Semily se nachází v Sobotecké ulici pod mostem silnice I/ 35 směrem na Jičín. Na západní zeď je přilepen hřbitovní domek, v němž byla márnice a byt hrobníka. Pískovcové náhrobky tvoří pravidelné řady ve směru na západ-východ s nápisy otočenými k jihu.

1.5.5. Chrám Narození Panny Marie

Římskokatolický kostel patřící k největším novogotickým stavbám ve střední Evropě, nacházející na Mariánském náměstí, byl postaven mezi lety 1825 a 1853. Jeden z prvních kostelů v tomto slohu v Čechách. K této mohutné trojlodní bazilice s nedostavěnou věží (oproti původnímu projektu J. Hausknechta) přiléhá hřbitov, kde najdeme náhrobky mnoha významných osobností města.

Obr. 3: Chrám Narození Panny Marie

Zdroj: REJHA, M., 2011 *Chrám Narození Panny Marie.*, dostupný online z: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/45/Chr%C3%A1m_Narozen%C3%AD_Panny_Marie%2C_Turnov_%282%29.jpg/800px-Chr%C3%A1m_Narozen%C3%AD_Panny_Marie%2C_Turnov_%282%29.jpg> [vid. 26. 3. 2015].

1.6. Významné osobnosti

Za nejvýznamnější osobnost Turnova lze určitě považovat básníka, překladatele, jazykovědce, kněze a buditele Antonína Marka. Jeho rodný dům, nacházející se naproti Domovu mládeže ve Skálové ulici, blízko letního kina a parku, je dnes sídlem Sboru českých bratří. Významně se podílel na založení městské knihovny v Turnově Jeronýmově ulici, která dnes nese jeho název a je považovaná za druhou nejstarší knihovnu v Čechách.

Mezi další významnou osobnost města určitě patří katolický kněz, buditel, filolog, slavista, orientalista, biblista, překladatel, učitel orientálních jazyků, zakladatel a průkopník českého odborného slavistického studia Václav Fortunát Durych, dnes je po něm pojmenovaná ulice.

Za zmínku ještě stojí Josef Rakoncaj horolezec, který jako první člověk na světě zdolal K2 dvakrát, dále Miroslav Šimek vodní slalomář, kanoista, kajakář, šestinásobný vítěz Světového poháru v kategorii C2, dvojnásobný stříbrný olympionik a trenér nebo Václav Knop herec, dabér a režisér, který hrál například postavu tělocvikáře Jonáše v seriálu Hospoda nebo nadaboval postavu Franka Burnse v americkém seriálu M*A*S*H.

2. STRUKTURA A VÝVOJ OBYVATELSTVA

V této kapitole se dozvíme, jak se měnil počet obyvatel v Turnově od roku 1869, jaká je mortalita a natalita, rodinný stav obyvatel a jaké má město vzdělanostní, věkové a národnostní složení.

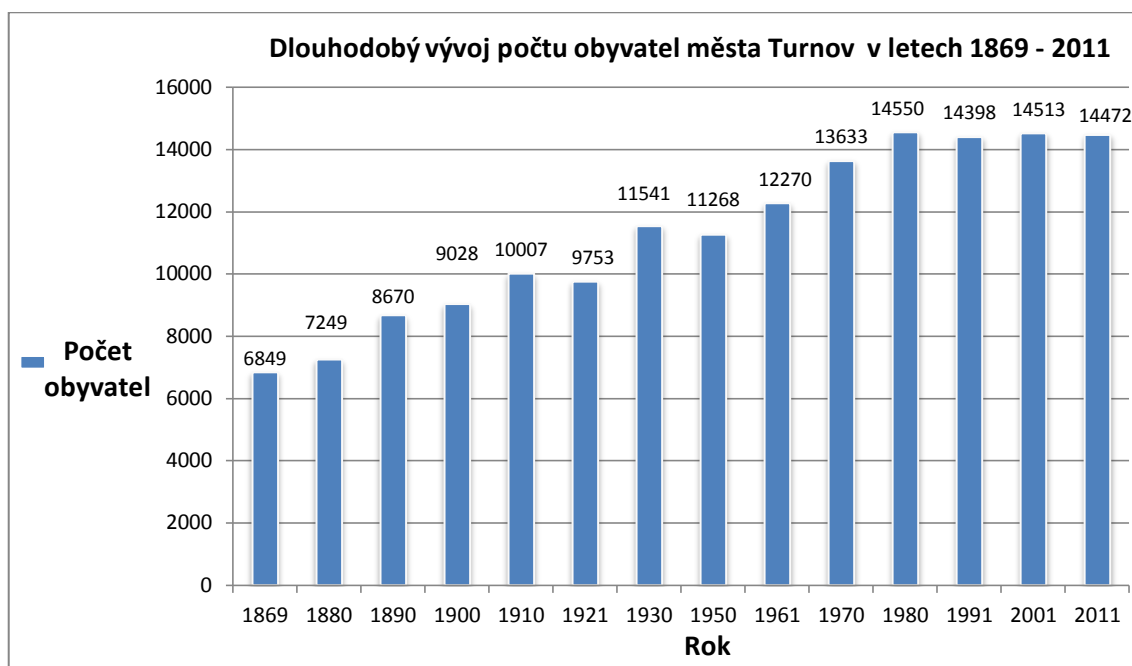
Nejprve si definujeme, co je to obyvatelstvo. „Termín obyvatelstvo označuje soubor lidí, kteří žijí na určitém území (státu, města apod.). Obyvatelstvo se může skládat z různých populací, etnik a také národů. V praxi se často používají termíny obyvatelstvo a populace jako synonyma. Údaje o obyvatelstvu se zjišťují pomocí správní administrativy, naproti tomu jen výjimečně existují údaje za jednotlivé populace“ (Demografie, 2014).

Česká republika jako velká část Evropy (především západní) pocítuje proces stárnutí a tento trend se urychluje. Tento jev má za příčinu změnu věkové struktury tak, že se zvyšuje podíl seniorů a snižuje se podíl dětí mladších patnácti let. Město Turnov na tom je podobně, dokonce hůře než celorepublikový průměr. Turnovský věkový průměr činí 43,1 let a celorepublikový průměr 41,5 let. (ČŠÚ, 2013).

2.1. Populační vývoj

Podle prvního oficiálního sčítání lidu v období Rakouska-Uherska v roce 1869 žilo na území Turnova 6 849 obyvatel. Obyvatelstvo města k poslednímu sčítání z roku 2011 se více jak zdvojnásobilo, kdy žilo ve městě 14 472 obyvatel (ČŠÚ, 2013). V poválečných letech obyvatelstvo zaznamenalo nepatrný pokles, jak tomu bylo v celé tehdejší Československé republice. Od 80. let minulého století nastala stagnace a spíše pokles počtu obyvatelstva.

Graf 1: Populační vývoj města Turnov v letech 1869-2011

Zdroj: ČSÚ, 2013. *Historický lexikon - počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869*, dostupný online z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=DEM_HLOB&pro_1_18=577626> [vid. 2015-4-3].

Tab. 2: Retrospektivní populační vývoj místních částí města Turnov v letech 1869–2011

část obce	písemná zmínka	Počet obyvatel v jednotlivých letech						
		1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930
Bukovina	1543	199	187	197	195	181	175	178
Daliměřice	1322	284	286	307	354	415	539	840
Dolánky u Turnova	1543	118	127	115	144	142	127	93
Hrubý Rohozec	1322	111	93	121	71	116	87	69
Kadeřavec	1543	152	121	142	135	127	131	131
Kobylka	1588	213	198	230	208	220	201	194
Loužek	1322	64	56	55	57	69	66	54
Malý Rohozec	1322	226	223	279	291	300	220	265
Mašov	1405	318	327	460	479	554	537	620
Mokřiny	1790	85	78	75	72	86	58	73
Pelešany	1654	258	265	303	309	339	297	331
Turnov	1272	4710	5179	6271	6608	7328	7202	8593
Vazovec	1790	111	105	115	105	130	113	100
Obec celkem	-	6849	7245	8670	9028	10007	9753	11541

část obce	Počet obyvatel v jednotlivých letech						
	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Bukovina	116	107	107	106	93	107	132
Daliměřice	730	721	957	1580	1407	1338	1301
Dolánky u Turnova	62	59	50	39	28	32	26
Hrubý Rohozec	54	33	26	38	47	71	62
Kadeřavec	88	82	136	69	64	52	64
Kobylka	126	153	144	102	110	100	101
Loužek	33	29	25	15	9	13	10
Malý Rohozec	205	362	360	334	305	288	314
Mašov	544	609	494	584	556	637	663
Mokřiny	44	25	26	9	2	1	18
Pelešany	281	280	335	223	307	339	414
Turnov	8912	9749	10915	11412	11446	11509	11333
Vazovec	73	61	58	39	24	26	34
Obec celkem	11268	12270	13633	14550	14398	14513	14472

Zdroj: RŮŽKOVÁ, J., a ŠKRABAL, J., 2006. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2 sv., 452-455 s., ISBN 80-250-1277-8.

2.2. Natalita a mortalita

Pokles porodnosti je charakterizujícím trendem vývoje populace celé republiky od 90. let minulého století. Za jednu z hlavních příčin je považován přechod na tržní ekonomiku, který otevřel celou řadu nových možností jako cestování nebo volnočasové aktivity, ale zároveň problém jako nárůst nezaměstnanosti. Důsledkem tohoto přechodu je odklad rodičovství do vyššího věku a pokles počtu dětí v rodině. Tento trend se výrazně začal projevovat od druhé poloviny 90. let minulého století. Na území České republiky počet zemřelých poprvé překročil počet živě narozených v roce 1994 (Pavlík, 2002).

Tab. 3: Dlouhodobý vývoj přirozeného přírůstku města Turnov v letech 1991 – 2013

rok	Vývoj přirozeného přírůstku (úbytku) města Turnov v letech 1991 – 2013											
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
počet narozených	195	184	155	131	125	124	108	117	142	133	122	129
počet zemřelých	195	158	176	150	159	156	165	144	146	148	145	170
přirozený přírůstek (úbytek)	0	26	-21	-19	-34	-32	-57	-27	-4	-15	-23	-41

rok	Vývoj přirozeného přírůstku (úbytku) města Turnov v letech 1991 – 2013										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet narozených	141	126	162	139	134	136	160	138	134	140	144
počet zemřelých	185	169	155	154	151	158	163	151	162	169	181
přirozený přírůstek (úbytek)	-44	-43	7	-15	-17	-22	-3	-13	-28	-29	-37

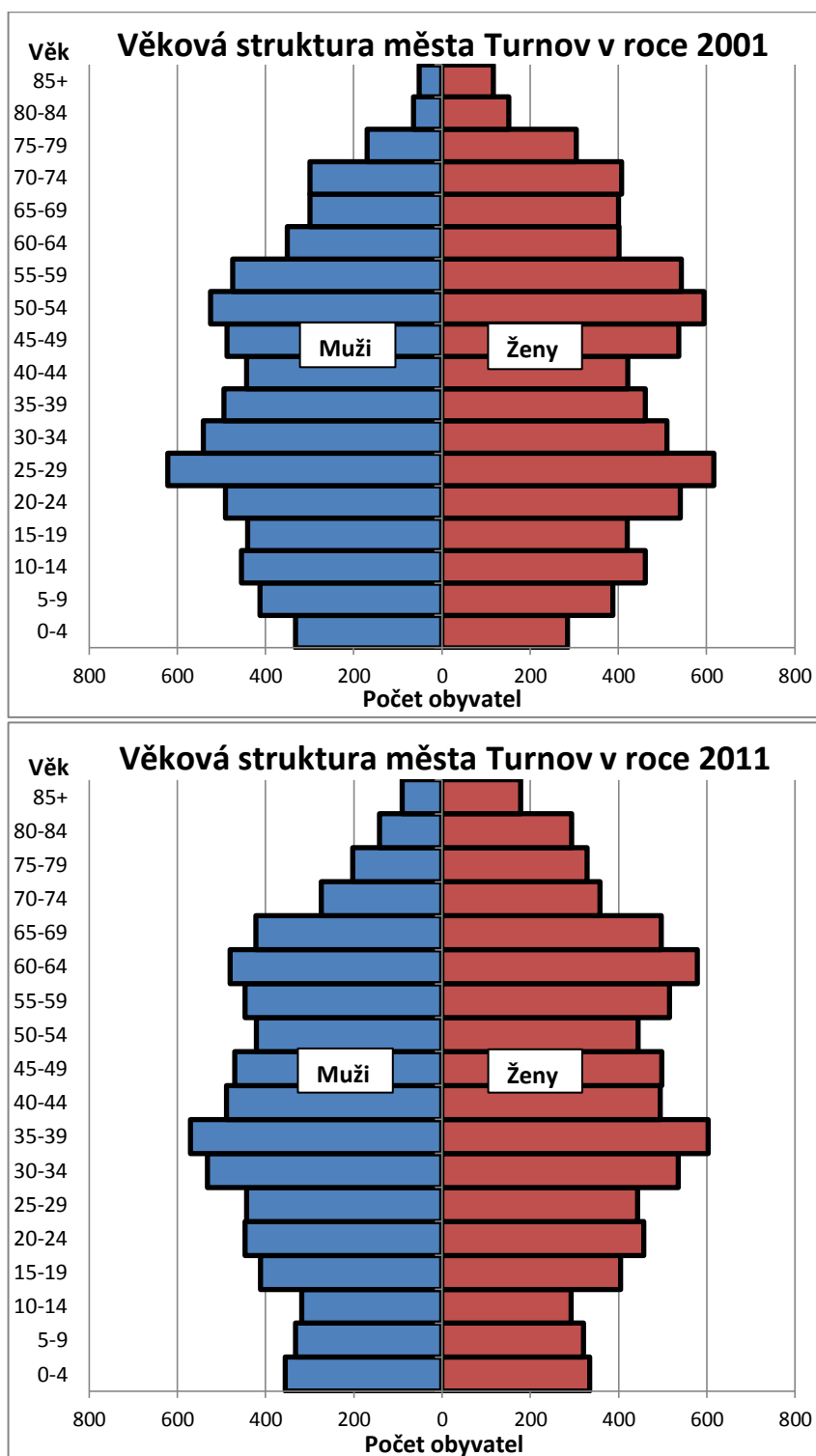
Zdroj: ČSÚ, 2014. *Veřejná databáze – Pohyb obyvatel ve vybraném území*. Dostupný online z: <<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM1010CU&vo=null>> [vid. 2015-4-6].

Přirozený přírůstek, jak můžeme vidět v tabulce č. 2, město zaznamenalo ve zkoumaném období pouze dvakrát a to v letech 1992 a 2005. Přirozený úbytek nastal již v roce 1993, tedy o rok dříve než celorepublikový. Je tedy prokazatelné, že bohužel město splňuje trend poklesu počtu obyvatel přirozenou cestou a ubývá tedy počet rodáků.

2.3. Věková struktura

„Věková struktura každé populace je výslednicí předcházejícího vývoje úrovně porodnosti, úmrtnosti a migrací zhruba minulých sta let. Většina evropských populací, včetně České republiky, má v současnosti značně nepravidelnou věkovou strukturu, odrážející vliv událostí z průběhu celého 20. století. V důsledku dlouhodobě nízké úrovně plodnosti a rostoucí naděje dožití při narození dochází k demografickému stárnutí populace, při kterém se mění relativní zastoupení hlavních věkových skupin“ (Demografie, 2003).

Graf 2: Věková struktura města Turnov v roce 2001 a 2011

Zdroj: ČSÚ, 2001 a 2011. *Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle pohlaví a věku*. Dostupný online z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/> [vid. 2015-4-7].

Obě dvě věkové pyramidy jsou již typu regresivního. Tento regresivní typ se vyznačuje vymírající populací. Nejméně lidí se vyskytuje v dětské složce populace a nejvíce v postreprodukční nebo je s reprodukční na podobné úrovni. Díky stabilnímu

poklesu nově narozených dětí, celkový počet obyvatel se bude nadále snižovat, dochází ke stárnutí populace a zároveň se zvyšuje ekonomická zátěž na celou populaci. Regresivní typ v dnešní době postihuje západní a severní Evropu, včetně České republiky.

Tab. 4: Věkové skupiny a průměrný věk města Turnov v roce 2001 a 2011

věk	2001					
	celkem	celkem %	muži	muži %	ženy	ženy %
0-14	2334	16,1	1200	51,4	1134	48,6
15-65	9912	68,3	4868	49,1	5044	50,9
65 a více	2264	15,6	883	39,0	1381	61,0
průměrný věk	40,1	x	38,3	x	41,8	x

věk	2011					
	celkem	celkem %	muži	muži %	ženy	ženy %
0-14	1953	13,5	1006	51,5	947	48,5
15-65	9683	67,1	4709	48,3	4974	51,7
65 a více	2787	19,3	1131	40,6	1656	59,4
průměrný věk	42,7	x	41,0	x	44,3	x

Zdroj: ČSÚ, 2013. *Veřejná databáze – Stav obyvatelstva a průměrný věk v obcích SO ORP Turnov*. Dostupný online z: < <http://vdb.czso.cz/vdbvo/> > [vid. 2015-4-7].

Z tabulky č. 3, můžeme vyčíst nárůst počtu obyvatel v postproduktivním věku a úbytek obyvatel v produktivním a v předproduktivním za posledních 10 let. Mimo jiné můžeme vypočítat větší poměr mužů vůči ženám v předproduktivním věku a menší poměr v postproduktivním, který je zapříčiněn vyšší střední délkou života žen. Jelikož muži se dožívají nižšího věku, tak poměr při narození je přibližně 105 chlapců na 100 dívek, tento poměr se vyrovnává ve středním věku (pravidlo pro reprodukci jeden muž vychází na jednu ženu) a poté se snižuje.

Dále se ve městě Turnov za 10 let zvýšil průměrný věk o 2,6 roku, což je další důkaz stárnutí populace města. Potvrdil nám to také index stáří, který vyjadřuje, kolik obyvatel starších 65 let připadá na 100 dětí do 15 let. V roce 2001 činil tento index 97,0 a v roce 2011 už 142,7. Optimální číslo samozřejmě je menší než 100, což znázorňuje větší počet dětské složky v populaci.

2.4. Vzdelanostní složení

V České republice rozlišujeme obyvatelstvo starší 15 let podle stupně nejvyššího dokončeného vzdělání. Nejvyšší ukončené vzdělání bylo poprvé zjišťováno v roce 1950.

Tab. 5: Nejvyšší ukončené vzdělání osob starších 15 let města Turnov v roce 2011

vzdělání	Turnov	Turnov v %	ČR	ČR v %	
celkem obyvatel	12 519	100,0	8 947 632	100,0	
bez vzdělání	30	0,2	42 384	0,5	
základní vč. Neukončeného	1 947	15,6	1 571 602	17,6	
střední vč. vyučen (bez maturity)	4 215	33,7	2 952 112	33,0	
úplné střední s maturitou	3 691	29,5	2 425 064	27,1	
nástavbové studium	449	3,6	247 937	2,8	
vyšší odborné vzdělání	193	1,5	117 111	1,3	
vysokoškolské	1 513	12,1	1 114 731	12,5	
z toho	bakalářské	190	1,5	179 355	2,0
	magisterské	1 271	10,2	881 592	9,9
	vyšší	52	0,4	53 784	0,6
nezjištěno	481	3,8	476 691	5,3	

Zdroj: ČSÚ, 2011. *Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání v obci*. Dostupný online z: <<http://vdb.czso.cz/vdbvo/>> [vid. 2015-4-7].

Prvním příznivým faktorem je vzdelanostní složení obyvatelstva města Turnov. Město má lepší podíl (ÚSO + VO + VŠ) ve srovnání s průměrem Libereckého kraje (39,4 %) a České republiky (43,7 %). V Turnově je takto vzděláno 46,7 % obyvatel. Dalším pozitivem je, že obyvatelé vysokoškolsky vzdělání absolvovali pětileté magisterské studium a nekončí s titulem bakalářským po třech letech, tím se samozřejmě logicky zvedá větší kvalita a úroveň vzdělanosti města. Vysoká úroveň vzdělanosti jedince má vliv na finanční ocenění.

2.5. Rodinný stav

Obyvatelstvo se dle rodinného stavu dělí na svobodné, vdané a ženaté, rozvedené a ovdovělé. Pod pojmem svobodní se rozumějí osoby, které nikdy nežily v manželství, s výjimkou, pokud jejich manželství bylo prohlášeno za neplatné. Za

ženaté a vdané považujeme osoby žijící v manželství, nepočítají se sem logicky osoby, kterým manželství zaniklo úmrtím nebo rozvodem.

Tab. 6: Rodinný stav města Turnov v roce 2001 a 2011

rodinný stav	2001				2011			
	celkem	%	muži	ženy	celkem	%	muži	ženy
svobodní	5 072	35,0	2 726	2 346	5 446	37,6	2 931	2 515
ženatí, vdané	6 923	47,7	3 462	3 461	6 158	42,6	3 047	3 111
rozvedení	1 178	8,1	490	688	1 621	11,2	672	949
ovdovělí	1 199	8,2	190	1 009	1 224	8,5	215	1 009
nezjištěno	141	1,0	86	55	23	0,2	12	11

Zdroj: ČSÚ, 2001 a 2011. *Veřejná databáze – Rodinný stav podle pohlaví v obcích okresu*. Dostupný online z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB025_OK.11&vo=null [vid. 2015-4-7].

Z tabulky č. 5 můžeme vyčíst nárůst svobodných osob. Tento trend začal na počátku 90. let minulého století v celé republice. Zároveň se zvýšil průměrný věk při vstupu do manželství a začíná se rozšiřovat trend nesezdaného soužití. Jedním z důvodů poklesu sňatečnosti jsou ztížené podmínky finančního charakteru k opatření vlastního bytu nebo nezaměstnanost, která po roce 1989 narůstala. Dalším vlivem podle Koshina je změna hlediska vnímání úlohy manželství, které přestává být jedinou uznávanou formou soužití, ze které mohou vzejít děti. „Společnost toleruje konsensuální svazky a tyto svazky se co do kvality i co do počtu dětí od tradičních manželských svazků příliš neliší“ (Koshin, 2005).

Dále můžeme vyčíst nárůst rozvedených osob a dalším důkazem velkého množství starších obyvatel města je počet ovdovělých, který je nad celorepublikovým průměrem. V roce 2001 byl podíl ovdovělých v České republice 7,7 %, v Turnově 8,2 % a v roce 2011 činil 7,3, v Turnově dokonce až 8,5 %.

2.6. Národnostní složení

Národnostní složení bylo poprvé zjišťováno v roce 1921. Od té doby se několikrát změnil význam zjištěných údajů sčítání. Podle definice použité při sčítání lidu 2011 se národností rozumí příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině. Není rozhodující mateřská řeč ani řeč, kterou jedinec mluví nebo nejlíp ovládá, ale

vlastní rozhodnutí. Dokonce se jedinec může hlásit i k více národnostem nebo k žádné (ČSÚ, 2011).

Z tabulky č. 6 právě můžeme vyčíst nárůst počtu obyvatel, kteří v roce 2011 neuvedli svojí národnost (necelá čtvrtina obyvatel města). Jedinou národnostní skupinou v Turnově, mimo národnosti české, která překročila při sčítání v roce 2001 a 2011 hranici jednoho procenta populace, byly osoby slovenské národnosti (1,3 %).

Tab. 7: Národnostní složení města Turnov v roce 2001 a 2011

rok	Národnost města Turnov v roce 2001 a 2011						
	celkem	česká	moravská	slezská	slovenská	maďarská	Německá
2001	14 513	13 781	11	2	195	-	18
v %	100,00	94,96	0,08	0,01	1,34	0,00	0,12
2011	14 472	10 704	21	-	188	14	12
v %	100,00	73,96	0,15	0,00	1,30	0,10	0,08

rok	Národnost města Turnov v roce 2001 a 2011					
	polská	romská	ruská	ukrajinská	vietnamská	neuvedeno
2001	27	11	8	43	27	390
v %	0,19	0,08	0,06	0,30	0,19	2,69
2011	19	4	11	80	80	3 242
v %	0,13	0,03	0,08	0,55	0,55	22,40

Zdroj: ČSÚ, 2001 a 2011. *Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle národnosti*. Dostupný online z: <http://vdb.czso.cz/> [vid. 2015-4-8].

3. MIGRACE

V následující kapitole se seznámíme s migrací, jak dlouhodobou (přistěhovalí a vystěhovalí), tak i krátkodobou (vyjíždka do zaměstnání a škol).

„Migrace je proces pohybu obyvatelstva a to buď v rámci jednoho státu (vnitrostátní) nebo přes mezinárodní hranici. Jedná se populační hnutí, zahrnující jakýkoliv druh pohybu lidí bez ohledu na jejich délku, složení a příčiny. Migrace zahrnuje migraci uprchlíků, ekonomických migrantů, vysídlených a vyhnaných osob“ (IOM, 2004 – volně přeloženo).

V dnešní době rozdělujeme migraci na několik typu jako dlouhodobou (vystěhovalí a přistěhovalí), krátkodobou (dojíždka do zaměstnání a škol) nebo dočasnou (sezonní práce).

3.1. Přistěhovalí a vystěhovalí

„Přistěhováním (vystěhováním) se rozumí změna obce trvalého nebo dlouhodobého pobytu osoby na území ČR (vnitřní stěhování) nebo přes hranici ČR (zahraniční stěhování). U osob, které nejsou v ČR přihlášeny k trvalému pobytu (např. u cizinců s krátkodobým pobytem), se stěhování nesleduje“ (ČSÚ, 2001).

Tab. 8: Dlouhodobý vývoj migračního salda města Turnov v letech 1991-2013

rok	Přistěhovalí a vystěhovalí města Turnov v letech 1991 – 2013											
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
přistěhovalí	368	247	346	312	270	242	247	275	255	236	219	305
vystěhovalí	278	230	250	255	183	242	214	204	214	240	253	261
migrační saldo	90	17	96	57	87	0	33	71	41	-4	-34	44

rok	Přistěhovalí a vystěhovalí města Turnov v letech 1991 - 2013										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
přistěhovalí	353	327	378	345	371	321	343	310	344	309	346
vystěhovalí	270	344	343	302	362	345	358	355	273	338	316
migrační saldo	83	-17	35	43	9	-24	-15	-45	71	-29	30

Zdroj: ČSÚ, 2014. *Veřejná databáze – Pohyb obyvatel ve vybraném území*. Dostupný online z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&cislotab=DEM1010CU&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=5 [vid. 2015-4-9].

V roce 2000, jak můžeme pozorovat z tabulky č. 7, se poprvé z Turnova více lidí vystěhovalo. Když se ovšem podíváme na celé zkoumané období, tak můžeme hovořit o kladném migračním saldu, které ovlivňuje celkový přírůstek obyvatel města.

Tab. 9: Dlouhodobý vývoj celkového přírůstku obyvatel města Turnov v letech 1991-2013

rok	Celkový přírůstek obyvatelstva města Turnov v letech 1991 – 2013											
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
přirozený přírůstek	0	26	-21	-19	-34	-32	-57	-27	-4	-15	-23	-41
migrační saldo	90	17	96	57	87	0	33	71	41	-4	-34	44
celkový přírůstek obyvatel	90	43	75	38	53	-32	-24	44	37	-19	-57	3

rok	Celkový přírůstek obyvatelstva města Turnov v letech 1991 - 2013										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
přirozený přírůstek	-44	-43	7	-15	-17	-22	-3	-13	-28	-29	-37
migrační saldo	83	-17	35	43	9	-24	-15	-45	71	-29	30
celkový přírůstek obyvatel	39	-60	42	28	-8	-46	-18	-58	43	-58	-7

Zdroj: ČSÚ, 2014. *Veřejná databáze – Pohyb obyvatel ve vybraném území*. Dostupný online z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&cislotab=DEM1010CU&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=5 [vid. 2015-4-9].

Město Turnov mělo kladný celkový přírůstek obyvatel hlavně v prvních 10 letech zkoumaného období, kdy do roku 2000 přibýlo na území města 305 obyvatel. Hlavní zásluhu na to mělo migrační saldo. Zbylých 13 let město zaznamenalo pokles o 157 obyvatel.

Pokud se městu nepodaří přilákat populaci ze sousedních vesnic a měst, tak nejspíše bude pokračovat tendence poklesu. Nejideálnější by samozřejmě bylo zlepšit přirozený přírůstek obyvatel města, jenže tímto problémem trpí celá Česká republika a většina Evropy. Navíc je možné, že za poklesem počtu narozených nese určitou vinu zrušení porodnice a dětského oddělení v Turnově. Možná by přirozenému přírůstku pomohla jako v 70. letech státní propopulační politika. Díky zvýšeným přídávům na děti, výhodné novomanželské půjčky a poskytování rodinám s dětmi nové bydlení, se porodnost ročně blížila ke 200 tisícům novorozeňat ročně. Ovšem tato propopulační

politika je často zpochybňována, díky silné populační vlně narozených dětí po 2. světové válce.

3.2. Vyjížd'ka do zaměstnání a škol

Tab. 10: Vyjížd'ka do zaměstnání a škol města Turnov v roce 2011

vyjíždějící celkem		1503	100,00	
vyjíždějící do škol	celkem	509	33,87	
	z toho	v rámci okresu	50	3,33
		v rámci kraje	186	12,38
		v rámci ČR	264	17,56
		mimo ČR	9	0,60
vyjíždějící do zaměstnání	celkem	994	66,13	
	z toho	v rámci okresu	178	11,84
		v rámci kraje	428	28,48
		v rámci ČR	363	24,15
		mimo ČR	25	1,66

Zdroj: ČSÚ, 2011. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Dojížd'ka do zaměstnání a škol v Libereckém kraji 2011*. Dostupný online z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23051-13-n-k3077_2013-25> [vid. 2015-4-11].

Celkový počet vyjíždějících z města Turnov do zaměstnání nebo školy tvoří 10,4% obyvatel. Z toho vyjíždělo do zaměstnání 994 a do školy 509 osob k datu sčítání 2011. Nejvíce osob dojíždělo do krajského města Liberec (24,1 %) a hlavního města Prahy (13,3 %), pak následovala Mladá Boleslav (8,4 %), okresní město Semily (5,0 %), Mnichovo Hradiště (3,5 %), Jablonec nad Nisou (3,2 %) a dalších 18 obcí. Počet vyjíždějících oproti sčítání z roku 2001 poklesl, tehdy vyjíždělo mimo obci 1998 osob (ČSÚ, 2001). Z toho lze soudit, že město má dobré podmínky pro zaměstnanost, i přestože Mladoboleslavská Škodovka má znatelný vliv majoritního zaměstnavatele v širším okolí. Do Turnova dojíždělo 3 743 osob k datu sčítání 2011. Z toho dojíždělo do zaměstnání 2 777 a do školy 966 osob.

4. EKONOMICKÁ ZÁKLADNA

V kapitole pojmenované „Ekonomická základna“ zjistíme míru nezaměstnanosti, nejvýznamnější zaměstnavatele, rozpočet města, počet ekonomicky aktivních obyvatel a procentuální zastoupení osob v jednotlivých sektorech.

Struktura ekonomické základny města Turnov je k datu sčítání z roku 2011 tvořena 60,4 % zastoupenými osobami v sektoru služeb, což je podprůměrem České republiky (65,1 %). Zaměstnaných osob v průmyslu je 38,5 %, což je nadprůměrem České republiky (32,2 %). Toto vysoké číslo je díky velkému počtu firem působících v nejrůznějších oborech s podílem zahraničního kapitálu. V průměru je zaměstnáno jen 1,2 % osob oproti 2,7 % v České republice (ČSÚ, 2011).

Město Turnov má již schválený rozpočet na rok 2015. Celkový příjem města (transfery, daňové, nedaňové a kapitálové příjmy) je stanoven na 321 milionů 256 tisíc korun českých. Výška celkových výdajů města činí 403 milionů 656 tisíc korun českých (Město Turnov, 2015).

4.1. Ekonomická aktivita obyvatel

Ekonomicky aktivními osobami (dále jen „EAO“) myslíme ty, které působí na trhu práce. V České republice tvoří EAO zaměstnaní a nezaměstnaní ve věkovém intervalu 15-64 let (produktivní složka obyvatelstva), přičemž mezi zaměstnané se řadí i ženy na mateřské dovolené a pracující důchodci. Počet a struktura EAO je ovlivňována mnoha faktory jako například zvyšování vzdělanosti a kvalifikační úrovně, hospodářskou situací státu, demografickými procesy a migrací. Struktura zaměstnaných osob podle jednotlivých odvětví závisí v určité míře na specializaci daného území. V posledních několika letech se zaměstnanost přesouvá z primárního do terciálního sektoru.

Vzhledem k tomu, že se neustále zvyšuje podíl osob v nejvyšších věkových kategoriích a prodlužuje se naděje na dožití, dochází k poklesu EAO a tím ke snižování potencialem pracovních sil. Město Turnov je tohoto trendu přímým příkladem. Za 10 let se snížil podíl EAO o 3,8 %. Turnov má výrazně nižší podíl nezaměstnaných osob oproti průměru kraje a České republiky, především v roce 2001, jak můžeme vidět

v tabulce č. 10. Na druhou stranu je zde vysoký podíl pracujících osob v důchodovém věku, což snižuje šanci lidem, kteří hledají zaměstnání na trhu práce. Tento fakt nám potvrzuje, že ve městě je zastoupeno větší procento staršího obyvatelstva než v České republice. Dále můžeme během 10 let pozorovat pokles žen na mateřské dovolené 0,5 %, což je způsobené poklesem porodností ve většině Evropy. V neposlední řadě můžeme s tabulky č. 10 vypočítat výrazný pokles podílů zaměstnaných a nárůst nezaměstnaných osob, což může být způsobeno ekonomickou krizí z roku 2009.

Tab. 11: Porovnání ekonomické aktivity obyvatelstva města Turnov s Libereckým krajem a Českou republikou v roce 2001 a 2011

rok	území	EAO	podíl na celkovém počtu obyvatel (v %)				nezaměstnaní
			zaměstnaní	z toho			
				zaměstnané osoby, zaměstnavatelé, samost. činní	pracující důchodci	ženy na mateřské dovolené	
2001	Česka republika	5 253 400	46,59	43,72	1,76	0,80	4,76
	Liberecký kraj	225 154	48,92	45,57	2,20	0,86	3,67
	Turnov	7 587	49,84	45,38	2,67	1,37	2,44
2011	Česka republika	5 080 573	43,89	40,03	2,18	0,92	4,79
	Liberecký kraj	208 512	43,00	38,97	2,35	0,97	5,22
	Turnov	7 019	44,22	39,93	2,66	0,87	4,28

Zdroj: ČSÚ, 2001 a 2011. *Veřejná databáze – Struktura obyvatelstva ekonomicky aktivního v obcích*. Dostupný online z: <<http://vdb.czso.cz/>> [vid. 2015-4-16].

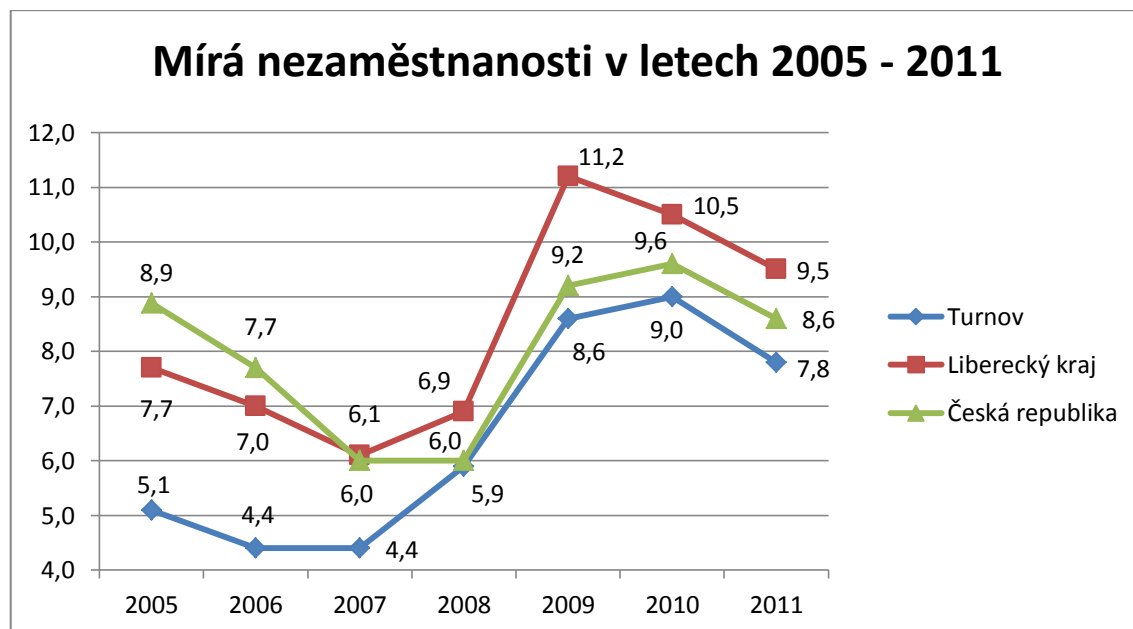
4.2. Nezaměstnanost

„Za nezaměstnané považují ty osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů“ (ILO, 2007).

Turnov se řadí dlouhodobě k oblastem s výrazně nízkou mírou nezaměstnanosti, jak můžeme vidět v grafu č. 3. Míra nezaměstnanosti je značně pod krajským a celorepublikovým průměrem především v letech 2005, 2006 a 2007. Tato nízká míra spočívá v relativně atraktivní nabídce pracovních míst a z toho následně vyplívající pružný trh práce. Dalším důvodem je příznivě se projevující vliv nabídky pracovních

příležitostí v sousedním Středočeském kraji především ve firmě Škoda Auto a. s. a Behru v Mnichově Hradišti. K datu 31. 12. 2014 bylo na jedno volné místo 5 uchazečů (ČSÚ, 2014). Ekonomická krize z roku 2009 postihla i Turnov, kdy výrazně narostla míra nezaměstnanosti, jak můžeme pozorovat v grafu č. 3. Dalším důvodem nárůstu míry nezaměstnanosti na Turnovsku je krize sklářského průmyslu.

Graf 3: Porovnání míry nezaměstnanosti města Turnov s Libereckým krajem a Českou republikou v letech 2005-2011

Zdroj: ČSÚ, 2011. *Veřejná databáze – Počet uchazečů o práci a míra nezaměstnanosti v obcích*. Dostupný online z: <<http://vdb.czso.cz/>> [vid. 2015-4-15].

4.3. Nejvýznamnější zaměstnavatelé

Automobilový průmysl se v posledních letech přidal k tradičním sklářským, strojírenským a šperkařským oborům města. V Turnově převažují malé a středně velké podniky, které se v současné době zaměřují především na automobilovou výrobu. Turnov má pouze 2 větší firmy s více než 500 zaměstnanci (ČSÚ, 2013).

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v Turnově patří Grupo Antolin Turnov vyrábějící plastové, pryžové a čalounické výrobky pro automobilový průmysl a Ontex CZ, s.r.o. specializující se na výrobu hygienických potřeb tyto firmy mají více než 500 zaměstnanců. Mezi významnější firmy určitě patří PRECIOSA a. s. jakožto tradiční

podnik zpracovávající sklo a vyrábějící bižutérii. Bohužel ekonomická krize a další negativní vlivy vedly k propuštění mnoho zaměstnanců, ještě v roce 2008 firma zaměstnávala 3000 pracovníků. Dalšími dvěma firmami, které mají více než 250 zaměstnanců, je Granát Turnov vyrábějící šperky s českým granátem a KAMAX s.r.o. vyrábějící spojovací materiál pro automobilový průmysl.

Mezi významné firmy města se řadí Sklostroj Turnov, s.r.o. jak název vypovídá, firma vyrábí sklářský sortiment, dále DIOPTRA, a.s. vyrábějící čočky, hranoly, optická svítidla a soustavy, DIAS, s.r.o. vyrábějící diamantové kotouče a ložiskové technické kameny, Šroubárna Turnov, a.s. vyrábějící šrouby, podložky a soustružené díly pro automobilový průmysl, Komerční slévárna šedé a tvárné litiny a.s. vyrábějící odlitky hydraulických, pneumatických a vysoce namáhaných strojních dílů ze šedé a tvárné litiny, JUTA, a. s., závod 08 Turnov vyrábějící netkané geotextilie, přírodní izolace a protierozní sítě (dříve příze, tkaniny, pytle, vázací motouzy a lana z přírodních materiálů), POLPUR, s.r.o. vyrábějící lešticí, lapovací a brousící nástroje, používané především ve sklářském, bižuterním a strojírenském průmyslu a v neposlední řadě Pivovar Malý Rohozec.

V nynější době jsou v Turnově realizovány pro rozvoj průmyslové výroby a navazujících aktivit 2 významné průmyslové zóny – „Vesecko“ a „Ohrazenice“.

4.4. Rozpočet města

V letošním roce je naplánován rozpočet města na něco málo přes 403 milionů korun českých. Poměrně značná část výdajů byla v uplynulých letech vynaložena na investice v souvislosti s kofinancováním rozvojových projektů společně s fondy Evropské unie. Celkové příjmy města na letošní rok jsou 321 milionů 256 tisíc, z toho daňové příjmy 206 milionů 945 tisíc, nedaňové 59 milionů 408 tisíc, kapitálové 13 milionů 56 tisíc a příjmy z transferu 41 milionu 847 tisíc. Z celkových výdajů 403 milionů 656 tisíc, jde 155 milionů 964 tisíc na výdaje kapitálové (město Turnov, 2015).

Tab. 12: Hospodaření města Turnov v letech 2010–2015 (údaje v tis. Kč)

ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015
daňové příjmy	160 840	175 440	164 332	176 965	196 695	206 945
nedaňové příjmy	55 326	55 547	56 461	61 456	60 273	59 408
kapitálové příjmy	36 150	20 614	14 206	10 020	17 000	13 056
transfery	142 081	197 037	62 111	47 281	46 858	41 847
příjmy celkem	394 397	448 638	297 110	295 572	320 826	321 256
běžné výdaje	318 958	339 022	234 542	230 441	231 323	247 692
kapitálové výdaje	151 245	156 527	22 825	54 005	149 898	155 964
celkem výdaje	470 203	495 549	257 367	284 446	381 221	403 656
saldo (přebytek/schodek)	-75 806	-46 911	39 743	11 126	-60 395	-82 400

Poznámka: rok 2015 – schválený rozpočet pro rok 2015

Zdroj: město Turnov, 2015. *Rozpočet města Turnov*. Dostupný online z: <<http://www.turnov.cz/cs/mesto/rozpocet-mesta-1.html>> [vid. 2015-4-22].

5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A EKOLOGICKÉ SLUŽBY

Pátá kapitola pojednává o typech ochrany přírody nacházejících se v řešeném území, o nakládání s komunálním odpadem, o vývoji oxidu siřičitého v ovzduší a o největších znečišťovatelných ovzduší.

Území z hlediska krajinného rázu je velmi rozmanité. V tomto kontextu je zapotřebí zmínit, že město Turnov leží na západním okraji Chráněné krajinné oblasti (dále jen CHKO) Český ráj. CHKO Český ráj byla vyhlášena jako první CHKO v republice již v roce 1955. Jejím předmětem ochrany je právě hlavně zachovalý pestrý krajinný ráz. Jedná se o harmonicky utvářenou krajinu s významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, četnými rybníky, potoky a kulturními památkami, které dotváří pískovcový reliéf s charakteristickými skalními městy.

Na území města se nachází všechny druhy skladebních prvků Územního systému ekologické stability. Konkrétně se jedná o nadregionální biokoridor tvořený řekou Jizerou, regionální biocentra v podobě Hruboskalska a Bukoviny, regionální biokoridor řeka Libuňka, 10 lokálních biocenter a 19 lokálních biokoridorů.

Podle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny nalezneme na území Turnova několik elementů podléhajících zvláštní ochraně přírody a krajiny. V první řadě CHKO Český ráj, 4 přírodní rezervace (Bučiny u Rakous (malá část), Na hranicích, Bažantník a Hruboskalsko (část)) a několik památných stromů. Mimo jiné se zde nachází evropsky významná lokalita soustavy NATURA 2000 „Průlom Jizery u Rakous“, což je oblast obou břehů Jizery mezi Dolánkami a Malou Skálou, a „Podtrosecká údolí“. Předmětem ochrany jsou zde zejména suché trávníky, bučiny a suťové lesy. Za zmínku určitě ještě stojí „Geopark Český ráj“ rozkládající po celém území města, který zahrnuje lokality významné z pohledu geologie s důrazem na význam pro rekreaci a turistiku.

5.1. Odpadové hospodářství

Jelikož každé město potřebuje k životu obyvatel vodu a energetické zdroje, které se spotřebovávají, vznikají odpadní látky. Mezi ně patří například komunální odpady, odpadní vody, emise znečišťujících látek do ovzduší a mnohé další.

Komunální odpad je odvážen od roku 1990 na skládku do Košťálova a od roku 2002 i do liberecké spalovny Termizo. Od roku 2008 je možné třídít odpad pomocí tzv. „Pytlového sběru“ a od roku 2014 je tento sběr s motivační složkou (sleva poplatku za odpady). Od roku 2008 je v komunitní kompostárně v Malém Rohozci zpracováván bioodpad a ročně se zde zpracuje 900 tun odpadu. Podle databáze Technických služeb Turnov patří mezi největší producenty komunálního odpadu firma KAMAX s. r. o., Šroubárna Turnov a. s. a SKLOSTROJ Turnov s. r. o., a u objemného odpadu a stavební sutě převažují stavební firmy z Turnova a okolí. Na tuto suť slouží drtička na Vesecku, která ročně zhodnotí až 7000 tun stavebního odpadu, který je posléze znovu využit jako stavební materiál. Roční produkce celkového komunálního odpadu v Turnově na osobu v roce 2009 činila 193 kilogramů. Z toho bylo směsného odpadu 126 kilogramů a 67 kilogramů vytríděných složek.

5.2. Ovzduší

Mezi nejvýznamnější znečišťovatele města se řadí podniky Šroubárna Turnov a. s., SKLOSTROJ Turnov s. r. o. a pivovar Malý Rohozec. Dalším významným činitelem ovlivňující ovzduší je doprava a vytápění pevnými palivy v zástavbě, ta je ovšem na většině území plynofikovaná.

V Turnově probíhal mezi lety 1994 a 2004 monitoring kvality ovzduší, který zaznamenal pokračující trend poklesu koncentrace oxidu siřičitého. Průměrná koncentrace oxidu siřičitého poklesla během deseti let asi čtyřikrát. Koncentrace oxidů dusíku také dlouhodobě klesaly, ale rozhodně ne tak významně jako u oxidu siřičitého. Na jejich produkci se totiž významně podílí doprava a také zdroje vytápění zemním plynem.

Z dat Českého hydrometeorologického ústavu můžeme vypočítat pokles průměrné roční hodnoty oxidu siřičitého z 21,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ v roce 1994 na 2,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ v roce

2009. Déle se snížily oxidy dusíku z dopravy a plynových kotelen z roční průměrné hodnoty 28,7 µg/m³ v roce 1994 na 12,3 µg/m³ v roce 2009 (ČHMÚ, 2009).

Město reguluje emise vypouštěné do vzduchu, tak že zpoplatnilo podnikům jejich vypouštění, a od poloviny devadesátých let přispívá osobám penězně na ekologické vytápění. Do konce roku 2009 město poskytlo 557 domácnostem celkový příspěvek ve výši 2 770 000 Kč.

6. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Úroveň technické infrastruktury města je jedním ze základních rozvojových faktorů, které mají vliv na rozhodování podnikatelských subjektů o investičních záměrech. Zároveň je také důležitým ukazatelem kvality života ve městě.

6.1. Doprava

Z hlediska dopravní infrastruktury má Turnov výhodnou geografickou polohu, protože město je důležitou dopravní křižovatkou, kterou prochází významné silniční a železniční komunikace. Dále Turnovem vede celostátní cyklotrasa číslo 14 Hrádek nad Nisou – Liberec – Český Dub – Turnov – Jičín, která je součástí evropské cyklotrasy Zittau – Praha. Mimo tuto cyklotrasu je na území města několik dalších cyklotras. Veřejná doprava města je součástí Integrovaného dopravního systému Libereckého kraje.

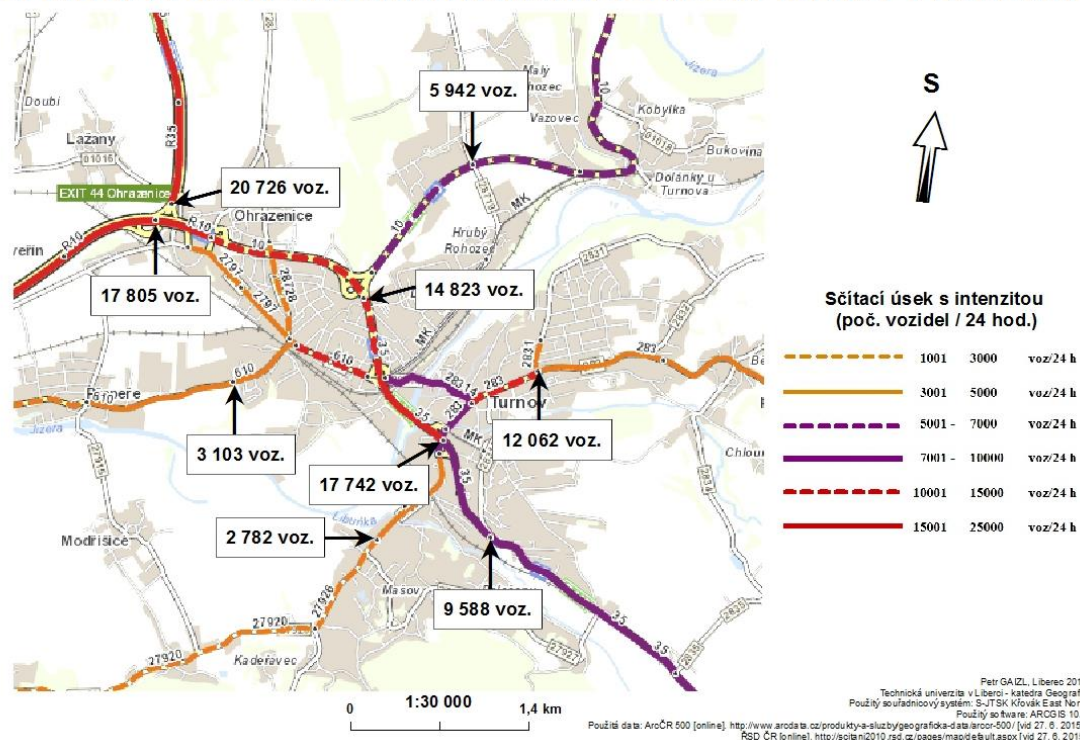
6.1.1. Silniční doprava

V severozápadní části řešeného území se nachází rychlostní silnice R10, která vede z Prahy do Ohrazenic a pokračuje jako silnice první třídy I/10 na hraniční přechod Harrachov. Druhým dálkovým spojením Turnova a vazbou na dálniční síť je rychlostní silnice R35, která vede z Liberce do Ohrazenic a pokračuje jako silnice první třídy I/35 ve směru Jičín a Hradec Králové. Dále Turnovem procházejí dvě silnice druhé třídy. Konkrétně se jedná o silnici II/610 vedoucí z Mnichova Hradiště, která je souběžná s R10, a o silnici II/283 vedoucí z Turnova přes Tatobity, Slanou, Košťálov do Staré Paky. Prioritou je odlehčit dopravu v centru města. Dopravní vytížení silničních komunikací v Turnově znázorňuje obrázek č. 4. Nejvytíženějším úsekem je spojnice rychlostních silnic R10 a R35, kde denně projede 20 726 vozidel (ŘSD ČR, 2010).

Z hlediska počtu parkovacích míst ve městě je nedostatek parkovacích míst v okolí sídlišť a centra, díky nárůstu počtu osobních automobilů.

Obr. 4: Dopravní vytížení silničních komunikací města Turnov v roce 2010

DOPRAVNÍ VYTÍŽENÍ SILNIČNÍCH KOMUNIKACÍ MĚSTA TURNOV V ROCE 2010

Pozn.: Zvětšenou verzi naleznete jako přílohu C

6.1.2. Železniční doprava

Turnov byl odjakživa významným železničním uzlem, ale hlavní železniční koridory České republiky jsou vedeny mimo město. V současné době je osobní dálková doprava obstarána rychlíky na trase číslo 30 ve směru Pardubice, Jaroměř, Turnov a Liberec a trase číslo 70 ve směru Praha, Neratovice, Všetaty, Mladá Boleslav, Bakov nad Jizerou, Turnov, Železný Brod a Tanvald. Místní doprava je zajišťována osobními vlaky ve směrech Liberec – Turnov – Stará Paka (Nová Paka), Mladá Boleslav – Turnov a Turnov – Jičín – Ostroměř – Hradec Králové (trasa číslo 41). Turnov je součástí tratě AGTC pro mezinárodní kombinovanou dopravu ve směru Praha – Mladá Boleslav- Turnov – Liberec – Černousy (hraniční přechod). Ve všech případech se jedná o jednokolejnou neelektrifikovanou trať.

6.2. Vodovodní a Kanalizační síť

Město Turnov má vodovod pro veřejnou potřebu, ze kterého je zásobeno téměř všechno obyvatelstvo (trvalé bydlící i přechodně). Potrubí ve městě bylo postupně budováno od roku 1925. Vlastníkem vodovodu je Vodohospodářské sdružení Turnov a jeho provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace a. s.. Voda v Turnově je zásobována z Dolánek (40 l/s), Šlejferny (6 l/s), Nudvojovic (100 l/s) a z části Borek-Kalich (8 l/s). Na tyto zdroje je navázáno 6 vodojemů, které zásobují jednotlivé části města. Tyto zdroje pitné vody jsou dostatečné, problém je s kvalitou vody, především u nejvydatnějšího zdroje Nudvojovice, kde byl problém z kontaminací chlorovanými uhlovodíky. Celková kapacita vodojemů činí 8263 m³.

Město Turnov má od roku 2012 vybudovanou jednotnou kanalizační síť s oddělovači dešťových vod se zaústěním do řeky Jizery v rámci velké akce „Čistá Jizera“ (VHS Turnov, 2014). Kapacita čistírny odpadních vod je 220 l/s a je dostatečná, protože má ještě kapacitní rezervy. Kromě odpadních vod běžného komunálního charakteru patří v Turnově mezi největší producenty většího množství odpadních vod DIOPTRA Turnov, Šroubárna Turnov a. s., DIAS Turnov a. s., SKLOSTROJ Turnov s. r. o, PRECIOSA a. s., Granát Turnov, KAMAX s. r. o. a další.

6.3. Elektrická energie a Plyn

Rozvod elektrického vedení je realizován prostřednictvím vedení vysokého napětí 35 kV z rozvodny v Přepeřích. Nadřazené sítě jsou tvořeny vedením 400 kV Česká Lípa – Neznášov a vedením Světlé u Semil. ČEZ a. s. je hlavním distributorem elektrické energie ve městě.

Distribuční síť plynu je v Turnově napojena na dva vysokotlaké plynovody, konkrétně plynovod DN 500 Hodkovice nad Mohelkou – Jičín a DN 200 Mladá Boleslav – Ohrazenice, prostřednictvím středotlakých rozvodů z regulačních stanic Mašov, Ohrazenice a Přepeře. Vlastní vysokotlaké regulační stanice mají podniky Crytur a Sklostroj. Právě zásobování plynem, které je na dostatečné úrovni a umožňuje napojení dalších odběratelů, zlepšuje životní prostředí ve městě, protože jsou vytěšňována tuhá paliva.

7. PROJEKTY A PLÁNY

Tato kapitola se věnuje projektům, které město uskutečnilo a které plánuje. Řada projektů města Turnov je dotována Operačním programem Životního prostředí, Regionálním operačním programem NUTS II Severovýchod, Operačním programem přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko a Česká republika – Sasko, Integrovaným operačním programem, Finančními mechanismy EHP/Norska a operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost.

Níže představené projekty patří mezi nejvýznamnější projekty, které byly ve městě Turnov zrealizovány.

7.1. Zrealizované projekty

V roce 2014 byla dokončena výstavba nové waldorfské mateřské školy v Daliměřicích. Stavební náklady byly 20 milionů Kč. Součástí je zahrada s přírodními herními prvky, osázení zelení, travním porostem a úpravou terénu se zpevněnými plochami. Na tuto zahradu byla poskytnuta dotace z Operačního programu Životního prostředí (prioritní osa 7: Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu) ve výši 649 190 Kč.

V roce 2012 byl dokončen projekt Čistá Jizera. Na území města byla rekonstruována stávající kanalizační síť, byly odděleny splaškové a dešťové vody, došlo na vybudování nové stokové sítě, včetně napojení na stávající kanalizaci a celý systém odvádění splaškových vod na čistírnu odpadních vod. Celkové náklady byly ve výši 310 milionů Kč. Z fondu Operačního programu Životního prostředí byla financována částka 160 milionů Kč.

V roce 2011 byla dokončena výstavba Integrovaného terminálu veřejné dopravy Turnov – I. etapa. Cílem projektu je přesunout autobusové nádraží z dnešního území do těsné blízkosti nádraží ČD a vytvořit moderní multimodální terminál vhodný jak pro regionální, tak meziregionální dopravu poskytující služby pro cestující dle současného standardu a zároveň uvolnit plochy stávajícího autobusového nádraží, které jsou nezbytné pro řešení obchvatu centra města. Celkové výdaje na projekt činily 98,9 milionů Kč, z kterých byla poskytnuta dotace z Regionálního operačního programu

NUTS II Severovýchod, (prioritní osa: 1. Rozvoj dopravní infrastruktury, oblasti podpory: 1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území) ve výši 89,6 milionů Kč.

V roce 2008 byla dokončena výstavba kulturního a společenského centra Střelnice. Budova obsahuje velký sál, dvě klubovny, zrcadlový sál, foyer, kino Sféra a kavárna. Výstavba trvala 8 let a přišla na 188 milionů Kč. Finanční dotace byla získána z fondu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko (Turnov – Jawor) na vybavení KC Střelnice ve výši cca 2,1 mil Kč (prioritní osa: III. Podpora spolupráce místních společenství, opatření: 3.2 Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit) a z Libereckého kraje na stavbu budovy 4 mil Kč.

7.2. Přípravované a probíhající projekty

Dne 8. ledna 2015 byla zahájena výstavba Sportovního a rekreačního areálu Maškova zahrada Turnov. První etapa bude dokončena 15. října tohoto roku, v které se koná výstavba zimního stadionu, zpevněných ploch okolo stadionu, části parkovacích ploch a všech přípojek inženýrských sítí. V druhé etapě bude realizováno nepravidelně tvarované koupaliště s vodními atrakcemi, toboganem i skluzavkami do konce května roku 2016. Celková cena výstavby se pohybuje kolem 175 milionů Kč.

Plánuje se vybudovat odlehčující komunikaci od okružní křižovatky Sobotecká-Jana Palacha přes „Košský trh“, ulicí Na Lukách, přes Konělupy do Žižkovy ulice s cílem snížit dopravu centrem města. Aktuálně je vypracovaná technická studie a potřebná částka na vybudování je odhadována kolem 460 milionů Kč. Město tento projekt nejspíš přesune do období po roce 2020.

Myslím si, že projekt Čistá Jizera má pozitivní dopad na životní prostředí, nicméně po tomto projektu rapidně stoupla cena vodného a stočného a následná nespokojenost občanů města Turnov. Aktuální cena vody ve městě je 97,85 Kč (VHS, 2015). Vybudování terminálu v blízkosti vlakového nádraží je krok kupředu, nicméně zrušení autobusového nádraží nikoliv, jelikož polovině obyvatel města by nová vzdálenost nemusela vyhovovat. Velké pozitivum dávám výstavbě Sportovního a

rekreačního areálu Maškova zahrada, jelikož koupaliště město již několik let postrádá. Na druhou stranu město vstupuje do rizika, že se tento areál finančně nevyplatí provozem.

Obr. 5: Budoucí podoba Sportovně a rekreačního areálu Maškova zahrada

Zdroj: TURNOV, 2014. dostupný online z: <http://pmmt.cz/wp-content/uploads/2013/01/10-Vizualizace-2.jpg> [vid. 27. 6. 2015].

Obr. 6: Aktuální podoba areálu (foceno 24. 6. 2015)

8. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazování patří k nejrozšířenějším postupům ke zjišťování informací. Uskutečňuje se pomocí dotazníků a záznamových archů. Podstatou dotazníkového šetření je zadání otázek respondentům. Kontakt výzkumníka s respondentem může být buď přímý, bezprostřední nebo zprostředkovaný tazatelem, který vstupuje mezi výzkumníka a respondenta (Foret, Stávková, 2003).

Existují čtyři formy dotazování, konkrétně se jedná o osobní dotazování, telefonické dotazování, elektronické dotazování a písemné dotazování (Kozel, 2006). V rámci této bakalářské práce bylo použito elektronické a osobní dotazování.

Při tvorbě dotazníku by měly být dodrženy některá pravidla jako například otázky by měly být formulovány jasně a konkrétně, otázky by měly být krátké, měly by se užívat jednovýznamová slova a známý slovník, a otázky by neměly být nepřijemné, provokující, zavádějící a motivační.

8.1. Elektronické dotazování

Podstatou elektronického dotazování je zjišťování informací od respondentů prostřednictvím dotazníků na webových stránkách. Za hlavní výhody elektronického dotazování patří nízká finanční a časová náročnost. Mezi další výhodu patří, že respondent může sám rozhodnout, kdy dotazník vyplní, a má dostatečný čas na vyplnění odpovědí. K nevýhodě patří důvěryhodnost odpovědí (Kozel, 2006).

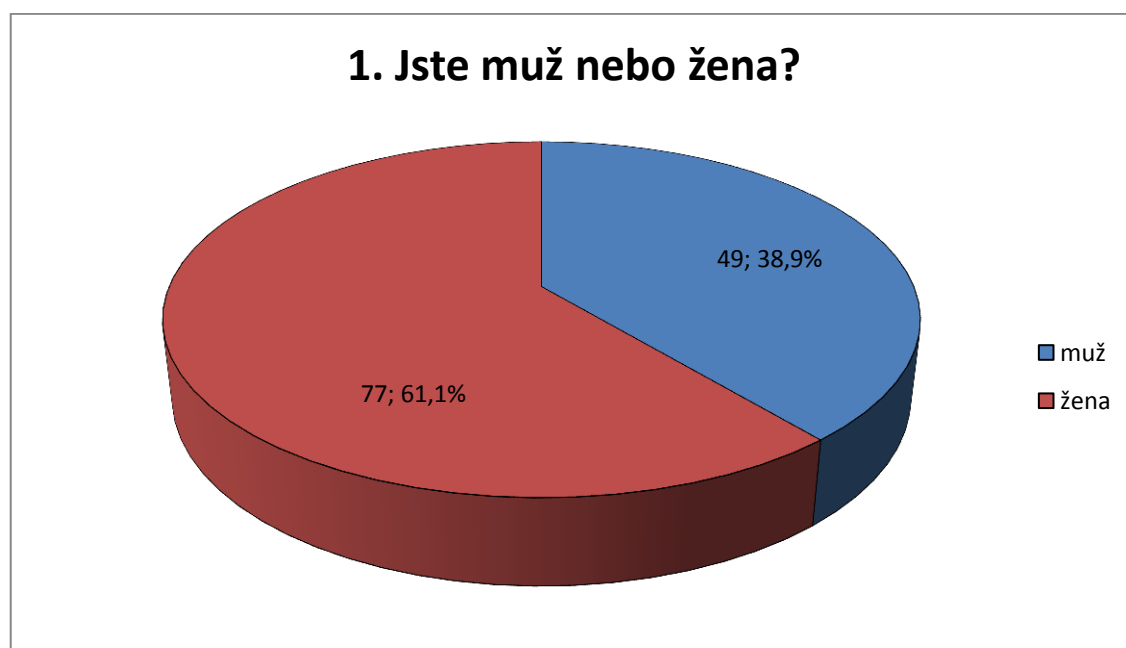
8.2. Osobní dotazování

Jedná se o nejtradičnější typ dotazování, který je založen na přímé komunikaci s respondentem (Face-to-Face). Hlavní výhodou je přímá zpětná vazba mezi tazatelem a respondentem. Tazatel může respondenta motivovat k odpovědím nebo může upřesnit výklad otázky. Tento typ dotazování má nejvyšší návratnost odpovědí. Náročnost je v časových a finančních nákladech (Kozel, 2006). V rámci této bakalářské práce byl použit tzv. „strukturovaný rozhovor“.

8.3. Vyhodnocení dotazníkového šetření

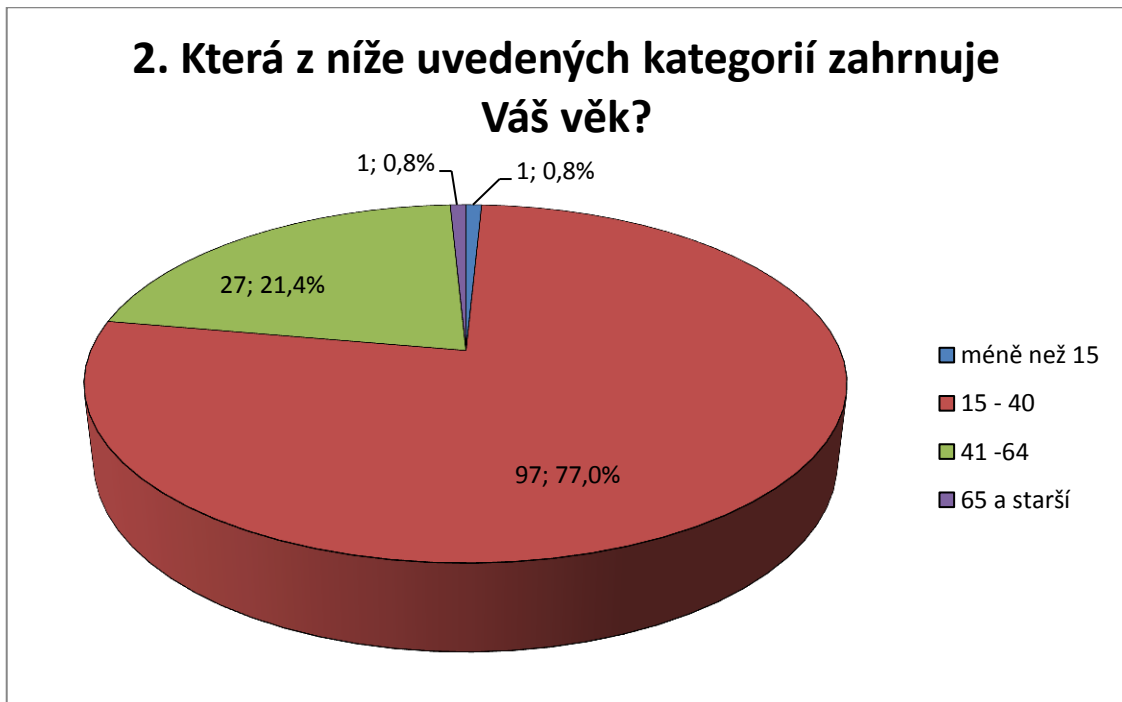
Toto dotazníkové šetření je zaměřeno na spokojenost občanů k současnému stavu města Turnov a jejich návrhu změn. Dotazníkové šetření se zúčastnilo celkem 129 respondentů, z toho 3 dotazníky byly vyřazeny z důvodu chybného vyplnění. Sběr odpovědí probíhal v termínu 2. – 8. dubna 2015. Prvních 8 otázek bylo demografických (pohlaví, věk nejvyšší dosažené vzdělání atd.). Převládalo elektronické dotazování nad osobním, kde dotazník vyplnilo pouze 9 respondentů. Ze 126 dotazovaných bylo 77 žen (61,1 %) a 49 mužů (38,9 %), jak můžeme vypočítat na grafu č. 4. Tento ilustrativní počet respondentů byl nad míru postačující k optimálním výsledkům dotazníkového šetření.

Graf 4: Respondenti podle pohlaví (dotazník)

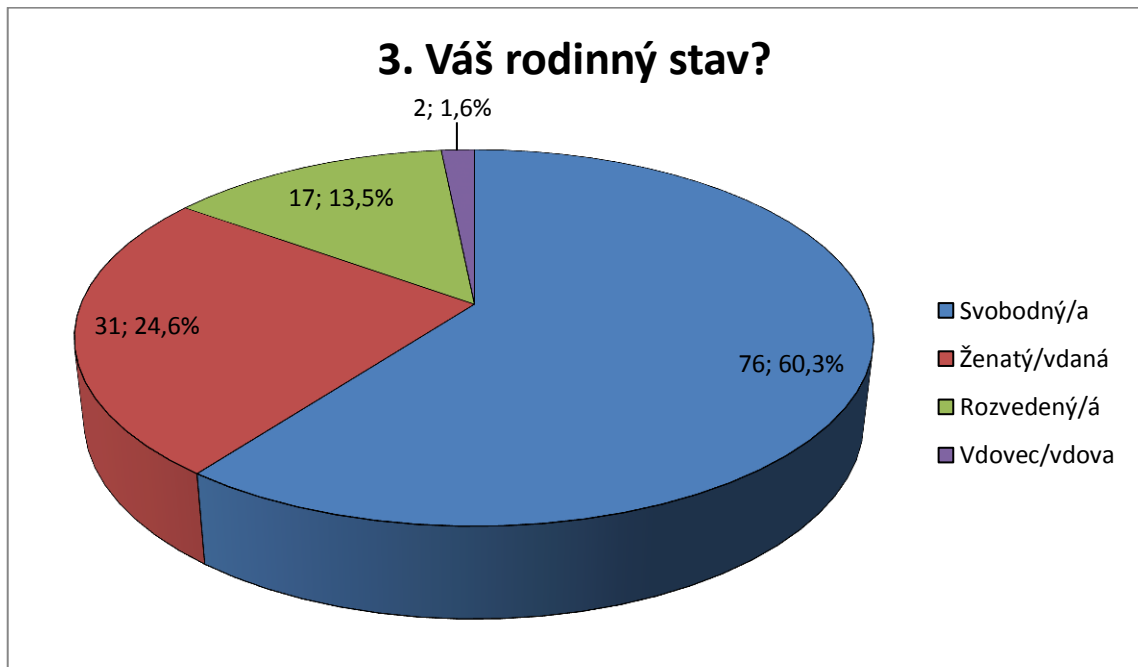

Z grafu č. 5 můžeme vyčíst, že nejpočetnější skupinou respondentů z hlediska věku je skupina mezi 15 až 40 lety. Pravděpodobně je to způsobené tím, že část této věkové populace tráví nejvíce času na internetu. Druhou nejpočetnější skupinou respondentů bylo věkové složení mezi 41 až 64 lety. Když zpětně vidím výsledek, zjišťuji, že jsem si mohl jinak zvolit intervaly věkových skupin.

Graf 5: Respondenti podle věku (dotazník)

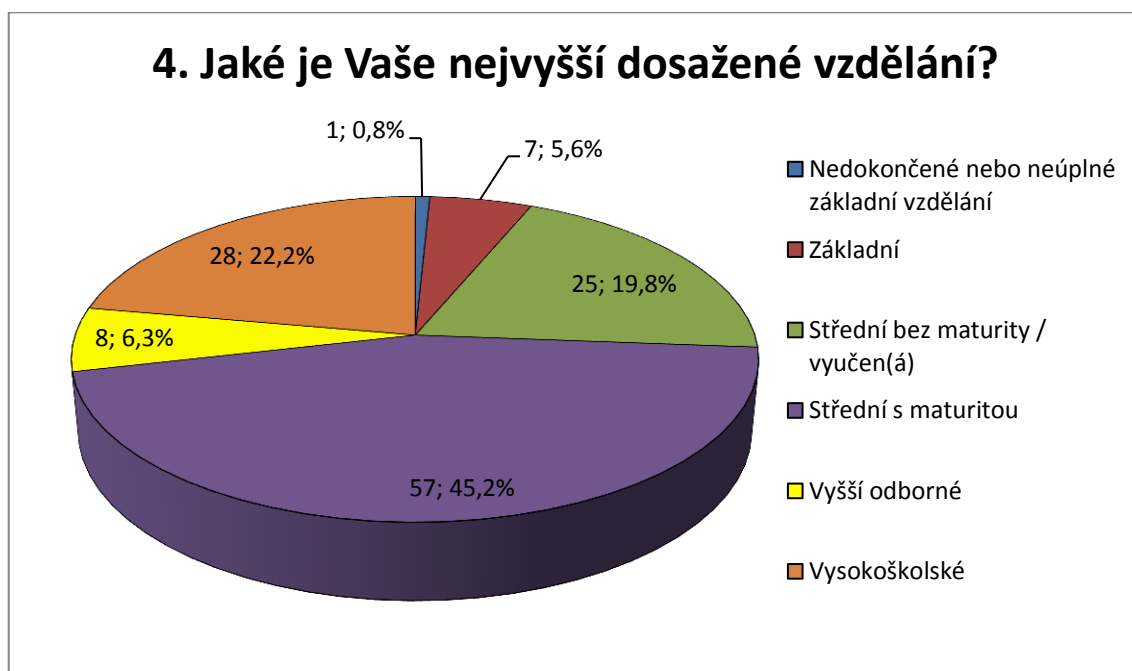

Graf. 6: Respondenti podle rodinného stavu (dotazník)

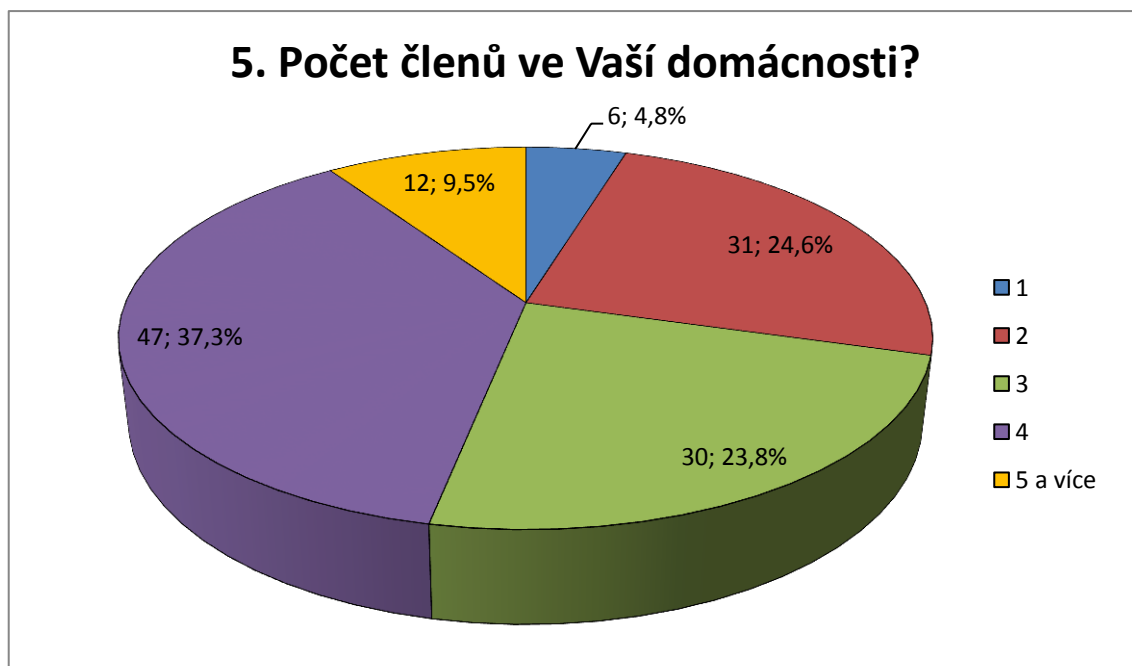
Další otázka se týkala rodinného stavu. Nejčastěji se opakovala odpověď svobodný, respektive svobodná.

Graf 7: Respondenti podle nejvyššího dosaženého vzdělání (dotazník)

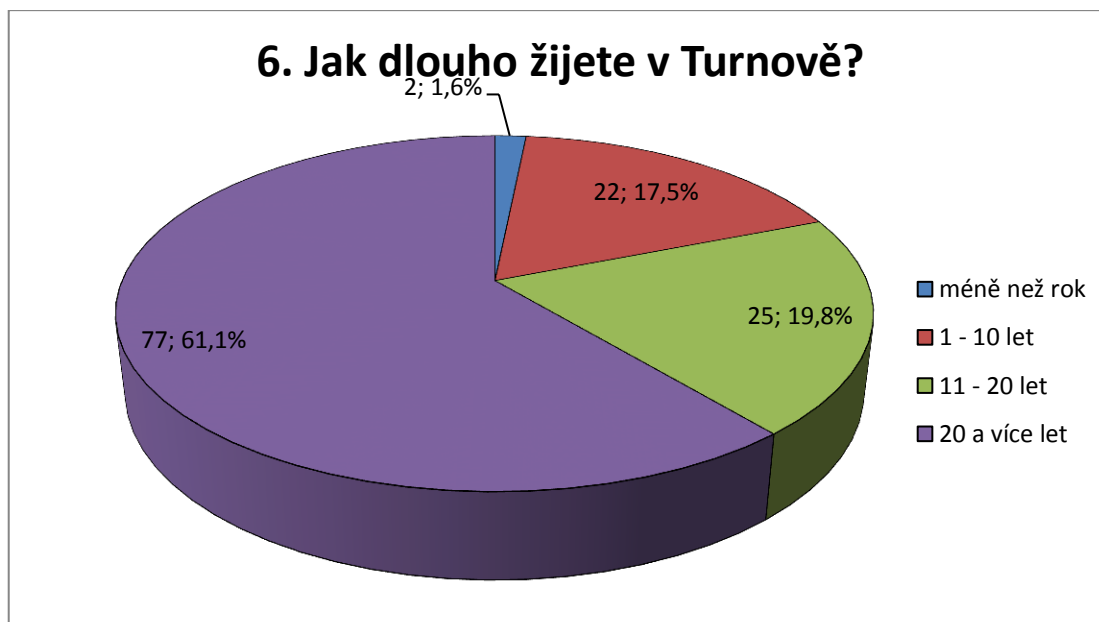
Jak jsem se zmínil v kapitole „Vzdělanostní složení“, že v Turnově je příznivé vzdělanostní složení, tak to dokazuje graf č. 7. Největší skupina lidí má dokončenou střední školu s maturitou (45,2 %), následována skupinou lidí s vysokoškolským titulem (22,2 %).

Graf č. 8: Respondenti podle počtu členů v domácnosti (dotazník)

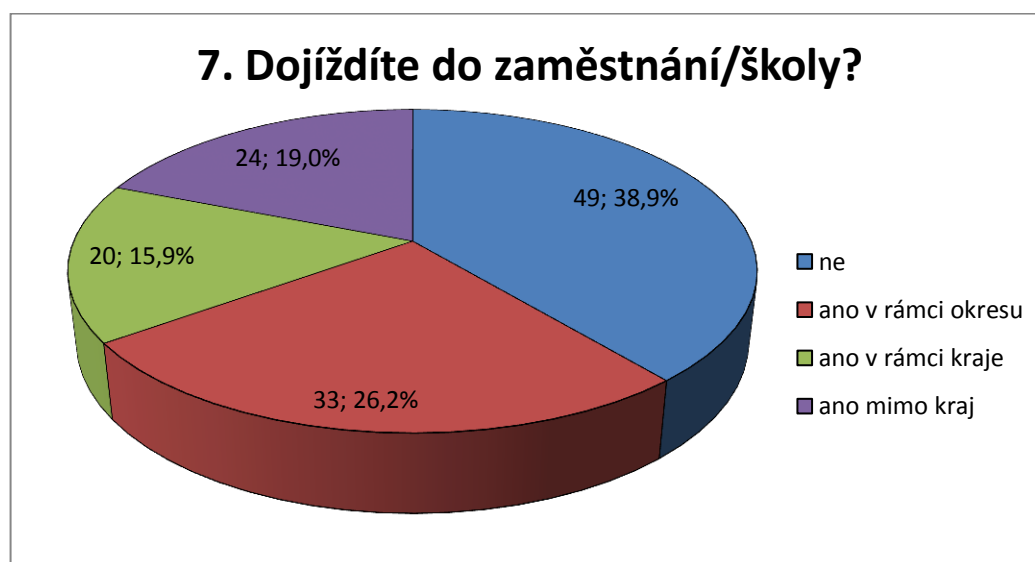
Nejčastěji se objevoval počet čtyř členů v jedné domácnosti, následován dvoučlennými a tříčlennými domácnostmi. Průměr tedy činí 3,2 členů na jednu domácnost v Turnově, což je nadprůměr České republiky, který se v roce 2011 pohyboval kolem hodnoty 2,3 (ČSÚ, 2011). Samozřejmě se jednalo pouze o náhodný výběr respondentů a skutečný průměr je 2,4 členů na jednu domácnost v Turnově (ČSÚ, 2011).

Graf 9: Vyhodnocení otázky č. 6 (dotazník)

Z grafu č. 9 můžeme vyčíst, že nejvíce obyvatel žije ve městě již přes 20 let (61,1 %). Pouze dva dotazovaní žijí ve městě necelý rok.

Graf 10: Vyhodnocení otázky č. 7 (dotazník)

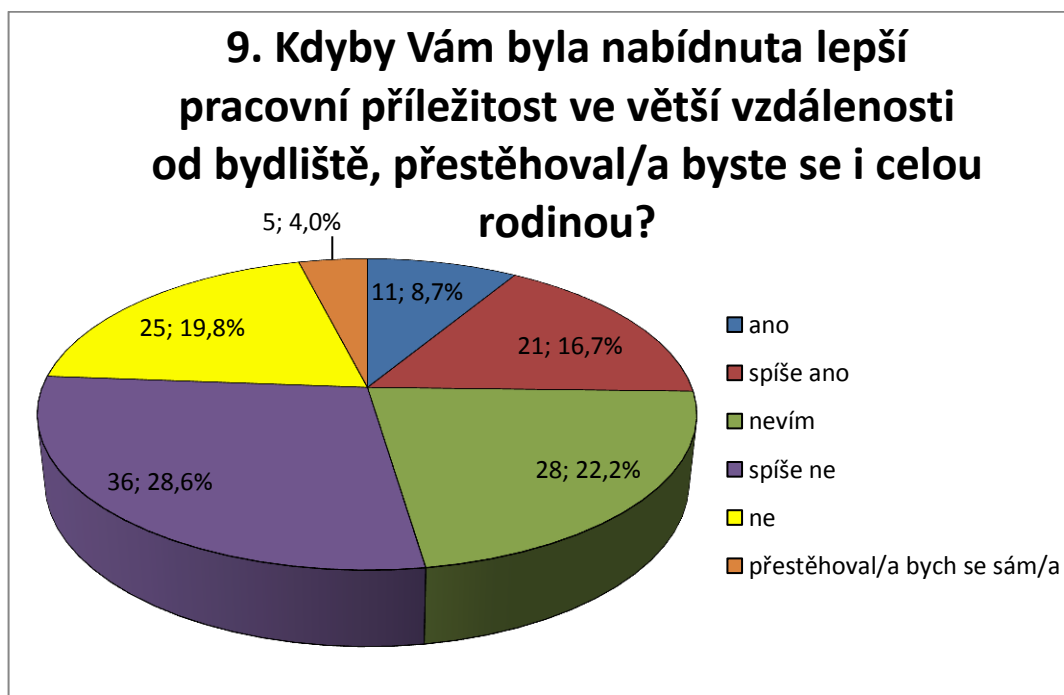

Více než polovina dotovaného obyvatelstva dojíždí do zaměstnání nebo školy. Nejvíce z dojíždějících respondentů dojíždějí do zaměstnání nebo školy v rámci okresu. Ze všech vyjíždějících dotazovaných osob nejvíce používají jako dopravní prostředek osobní automobil, poté autobus a vlak, jak můžeme vidět na sloupcovém grafu č. 11.

Graf 11: Vyhodnocení otázky č. 8 (dotazník)

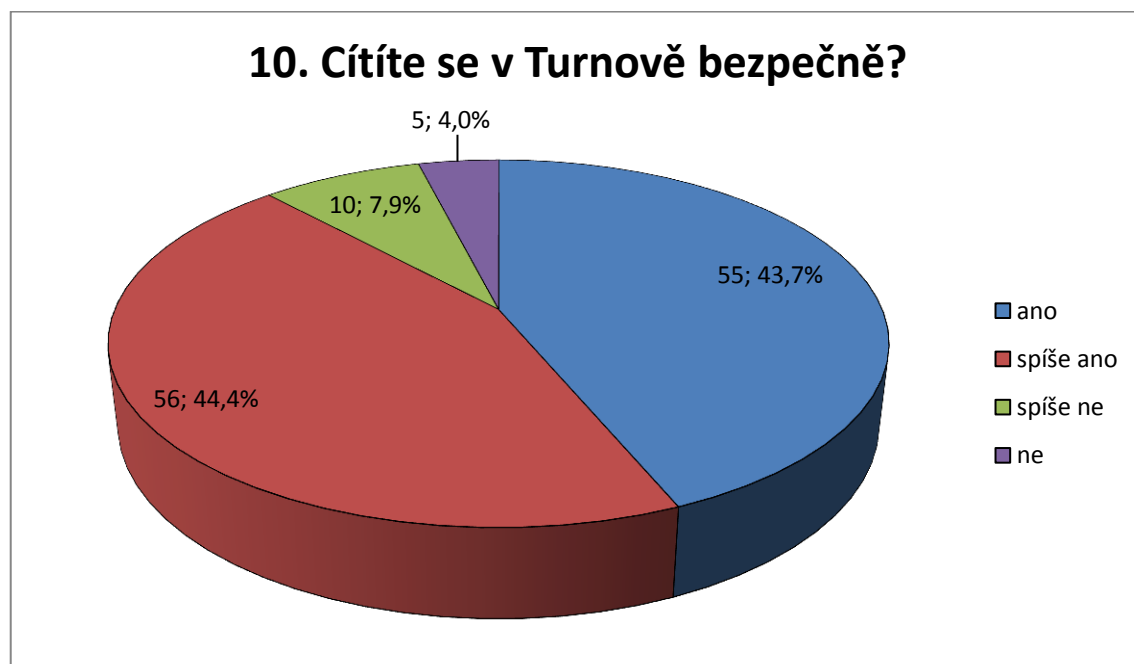

Graf 12: Vyhodnocení otázky č. 9 (dotazník)

Migrace za lepší pracovní nabídkou Turnov neohroží, jak ukazuje graf č. 12. Pouze 8,7 % by nabídnutou možnost akceptovala, 4 % by se odstěhovali za lepším sami bez rodiny, takže by se na víkend vraceli domů a 16,7 % by tuto možnost zvažovala.

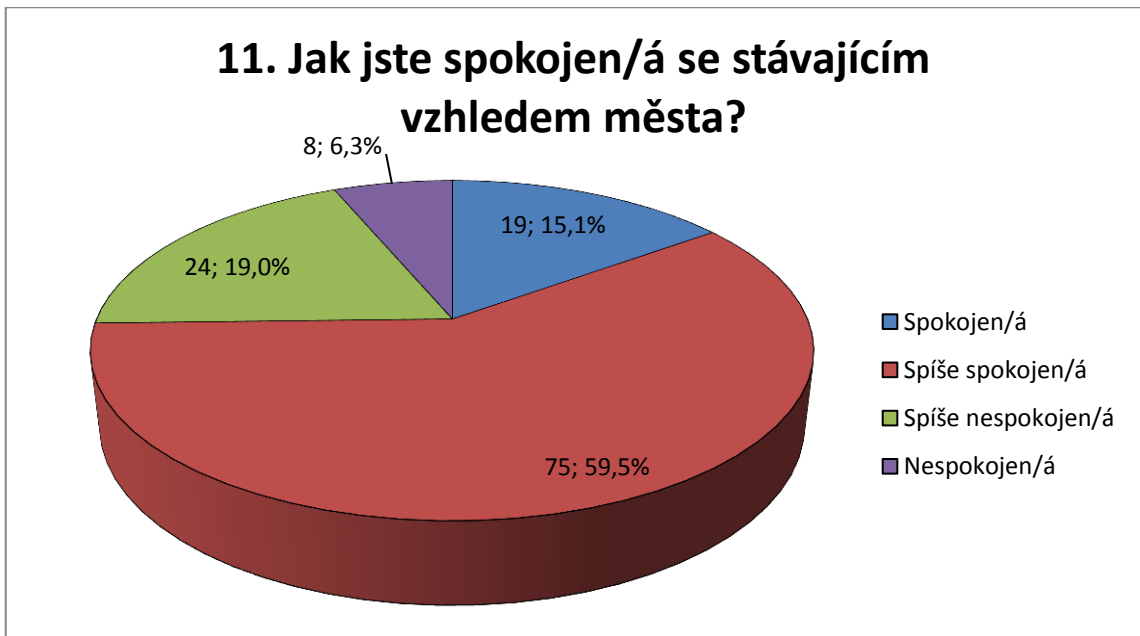
Graf 13: Vyhodnocení otázky č. 10 (dotazník)

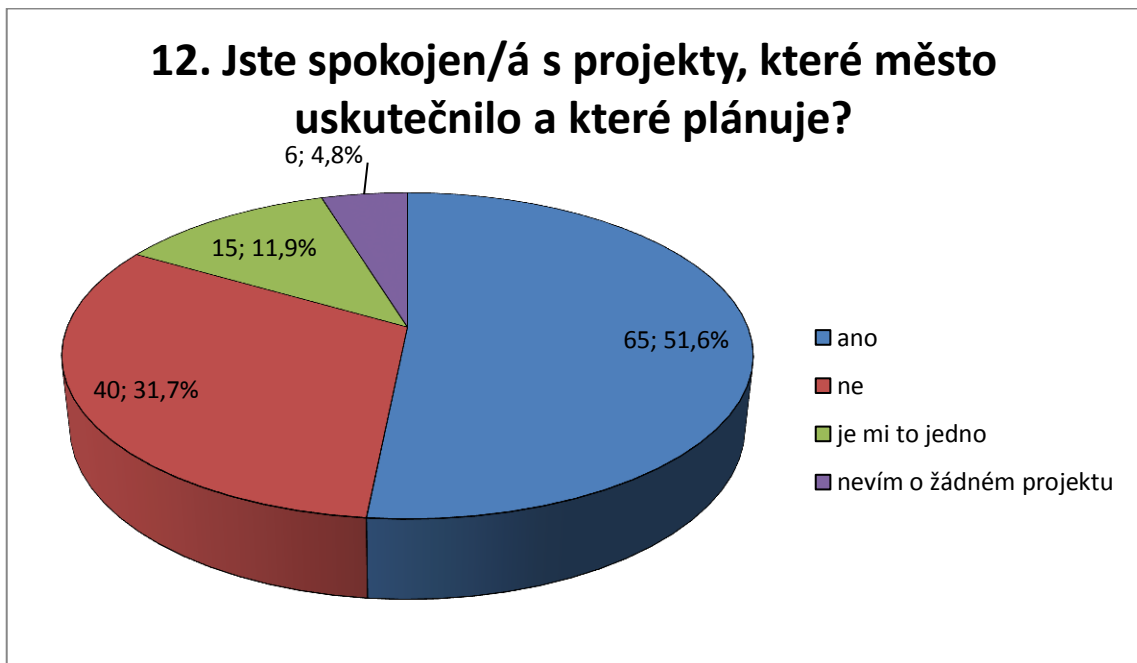
V otázce zaměřenou na bezpečnost odpověděla téměř většina respondentů, že ano nebo spíše ano se cítí v Turnově bezpečně. Dle mého názoru by se zde cítili všichni obyvatelé bezpečněji, kdyby se jednou za čas nekonala přepadení benzinových pump, nebo se ve městě neobjevoval násilník.

Následující otázka týkající spokojenosti občanů se současným vzhledem města dopadla docela pozitivně. Necelých 75 % je spokojeno nebo spíše spokojeno se současným vzhledem města. Dle mého názoru zbylých 25 % je nespokojených, protože v blízkosti centra je spousta chátrajících budov. Mě osobně se například nelíbí kontroverzní památník určený Bohuslavu Janu Horáčkovi v podobě housenky, který stojí před kulturním centrem Střelnice.

Graf 14: Vyhodnocení otázky č. 11 (dotazník)

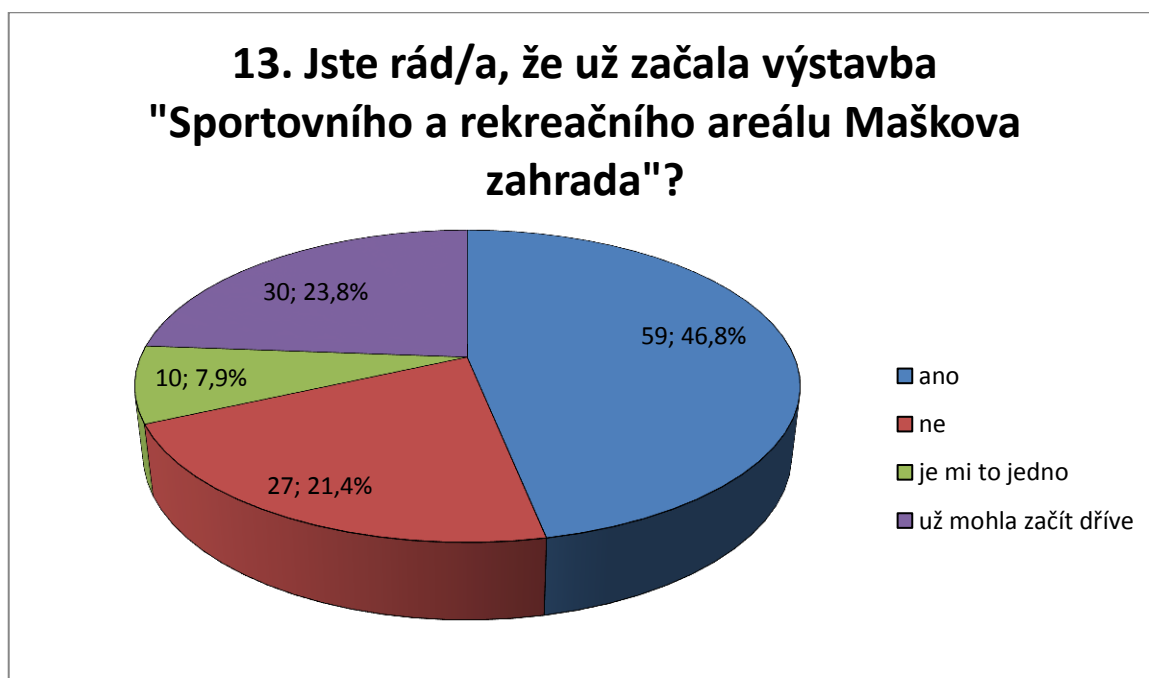

Graf 15: Vyhodnocení otázky č. 12 (dotazník)

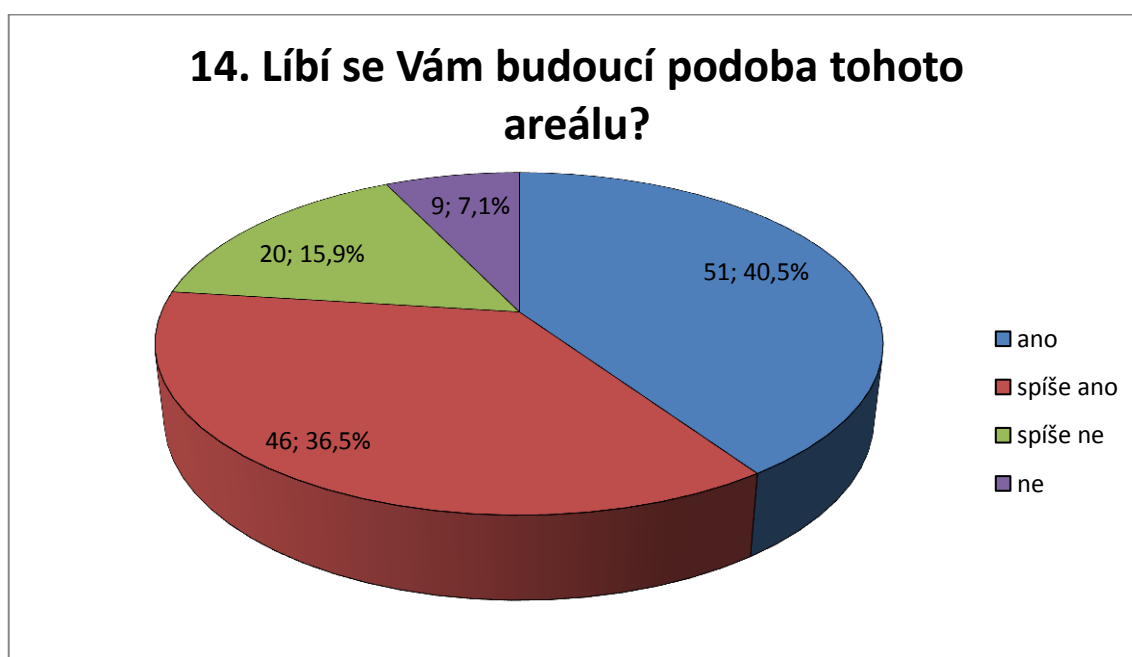
Z grafu č. 15 můžeme vyčíst, že více jak polovina občanů města je spokojena s projekty, které město uskutečnilo nebo plánuje. Překvapilo mě poměrně vysoké číslo (necelých 5 %) lidí, kteří nikdy nezaslechli o žádném projektu.

Graf 16: Vyhodnocení otázky č. 13 (dotazník)

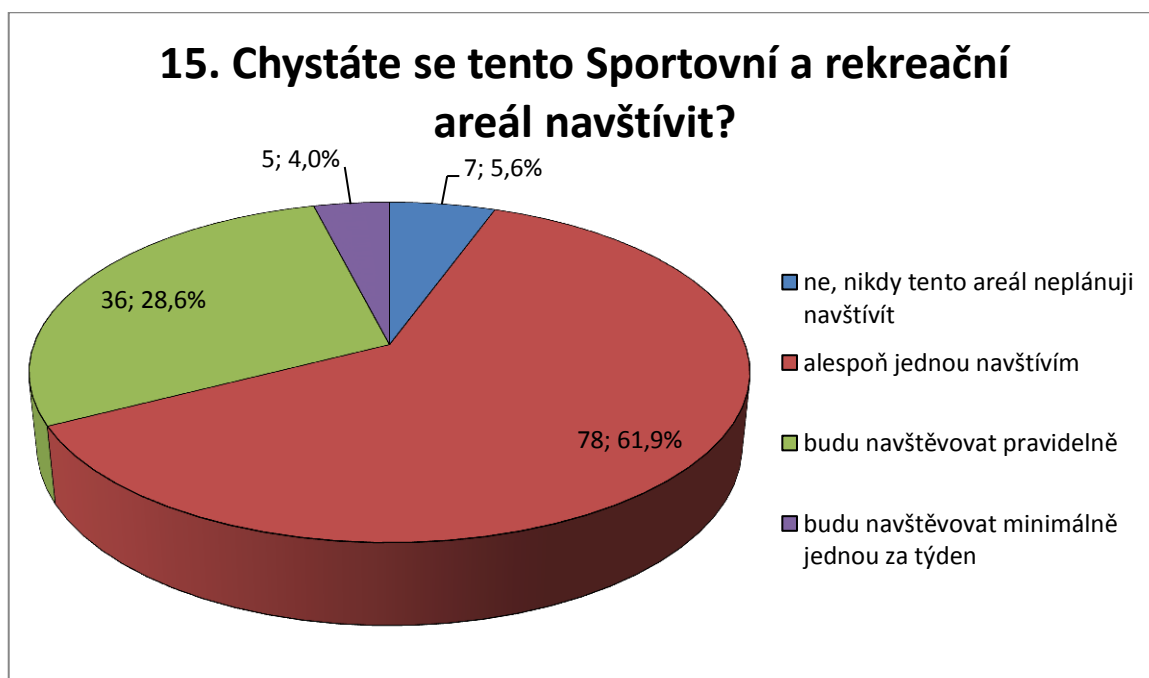

Necelé tři čtvrtiny obyvatel je spokojená se zahájením stavby „Sportovního a rekreačního areálu Maškova zahrada“, z toho necelých 24 % si přálo, aby zahájení výstavby začalo dříve. Důvod je zřejmý, jelikož město Turnov nemá několik let již žádné koupaliště, nýbrž pouze malý plavecký bazén u budovy gymnázia. Přes 75 % respondentů odpovědělo, že se jim výsledná podoba tohoto areálu líbí, viz graf č. 17. K této otázce byla přidána fotodokumentace.

Graf 17: Vyhodnocení otázky č. 14 (dotazník)

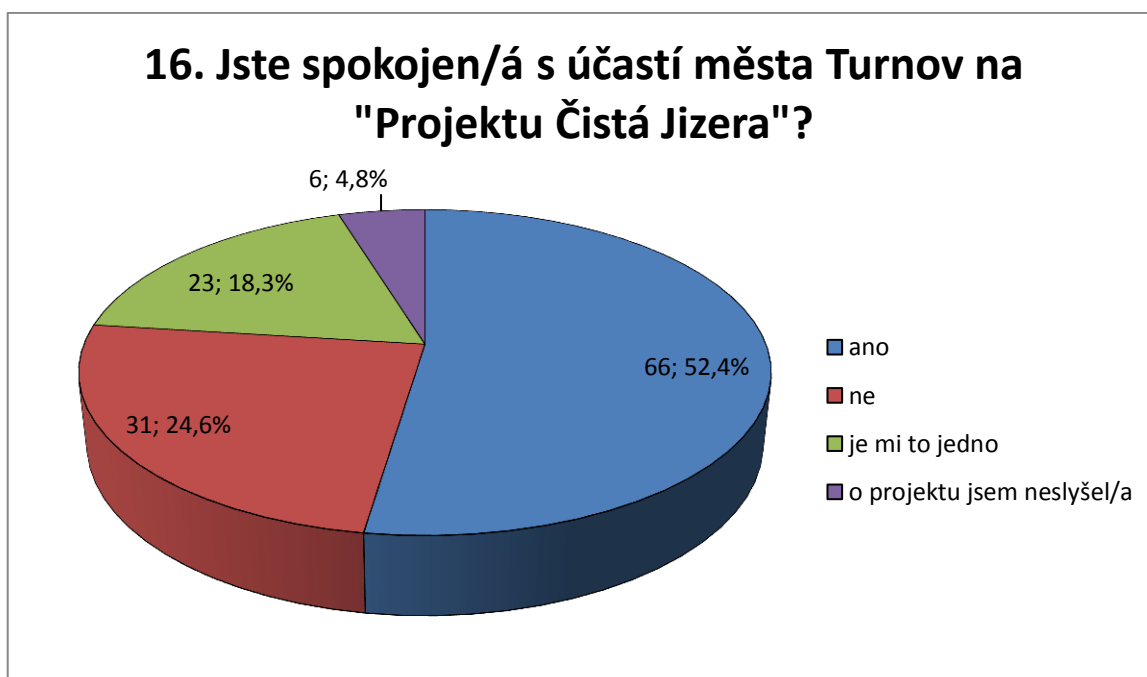

Graf 18: Vyhodnocení otázky č. 15 (dotazník)

Pouze necelých 6 % z dotazovaných odpovědělo, že tento nově vybudovaný areál nenavštíví. Většina respondentů chce tento areál navštívit alespoň jednou. Z čehož usuzuji, že první rok od otevření bude návštěvnost nejvyšší.

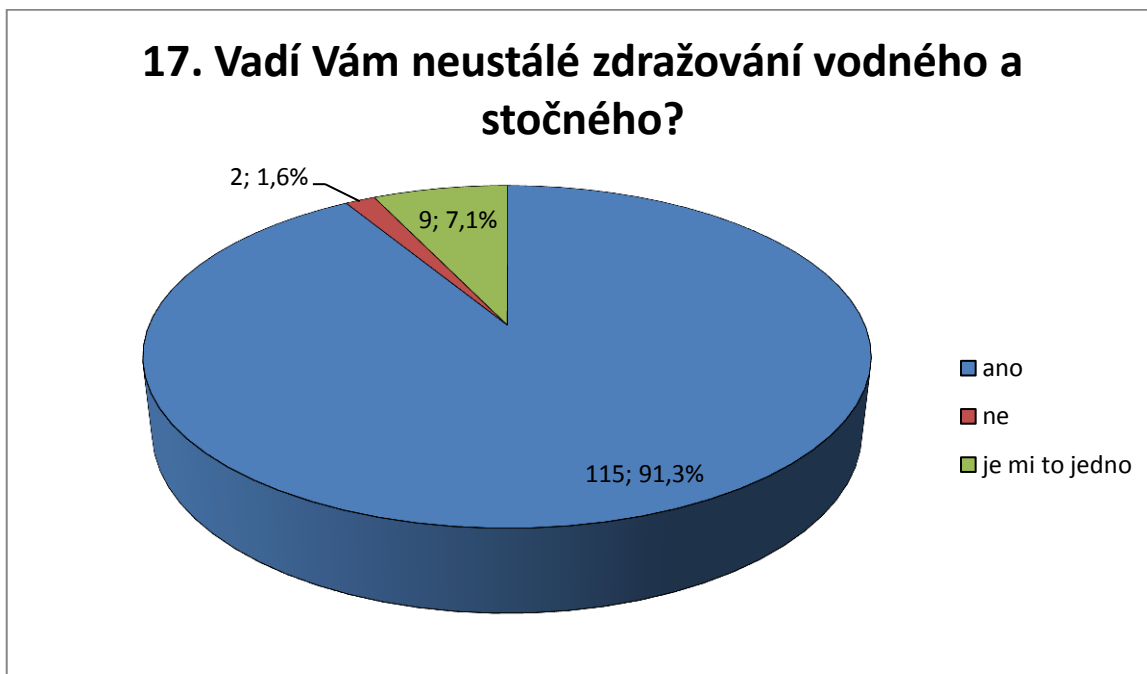
Graf 19: Vyhodnocení otázky č. 16 (dotazník)

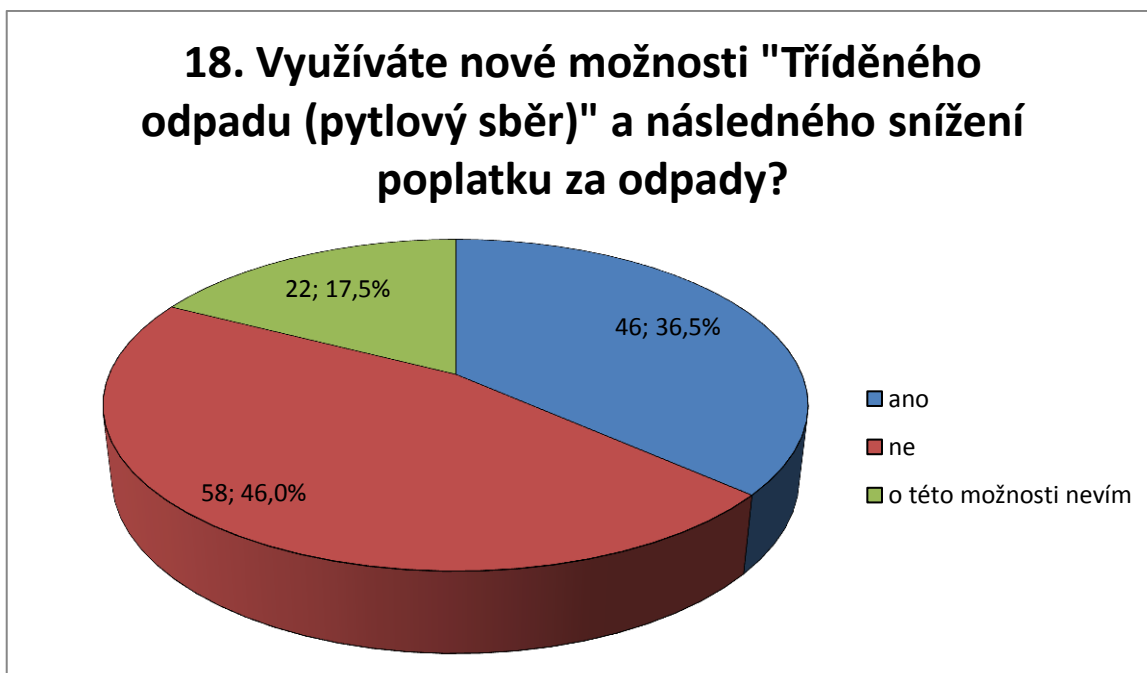
Přes polovinu respondentů odpovědělo, že je spokojená s účastí města na „Projektu Čistá Jizera“, který je zaměřen na výstavbu a rekonstrukci kanalizace. Z toho

vyplývá, že obyvatelé Turnova mají kladný vztah k životnímu prostředí a jsou rádi za následné navýšení životné úrovně. Na druhou stranu tento projekt vedl ke zdražování vodného a stočného, což vadí přes 91 % obyvatelům, jak můžeme pozorovat na grafu č. 20. Donedávna byla voda v Turnově dokonce nejdražší v České republice.

Graf 20: Vyhodnocení otázky č. 17 (dotazník)

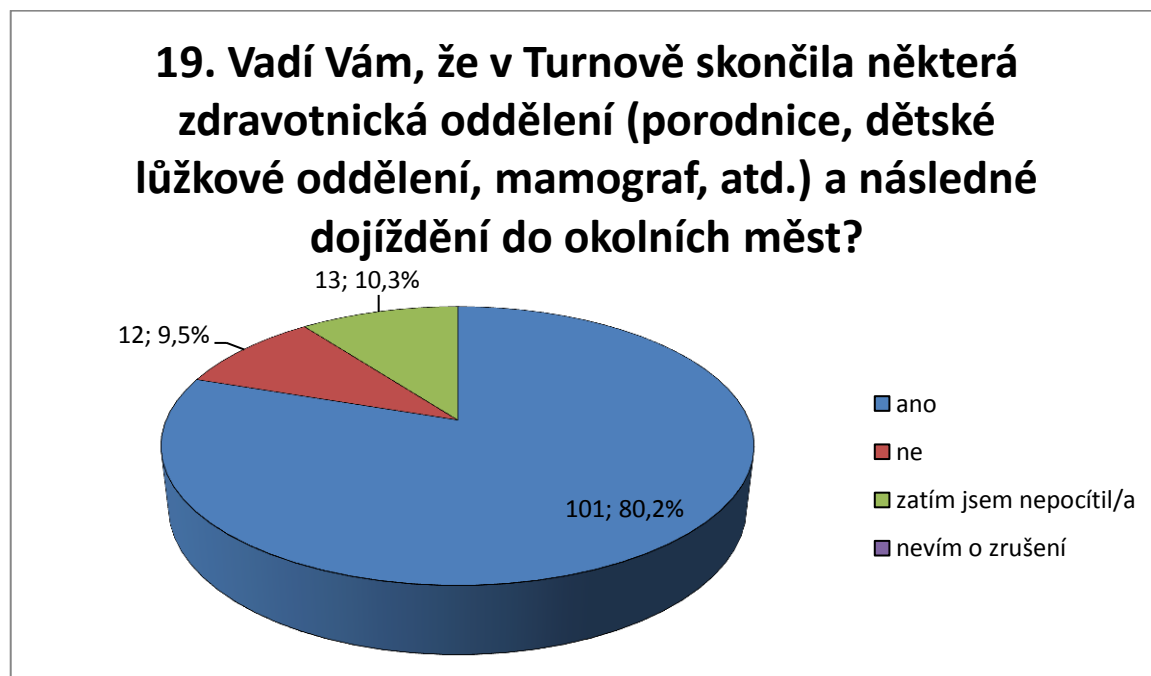

Graf 21: Vyhodnocení otázky č. 18 (dotazník)

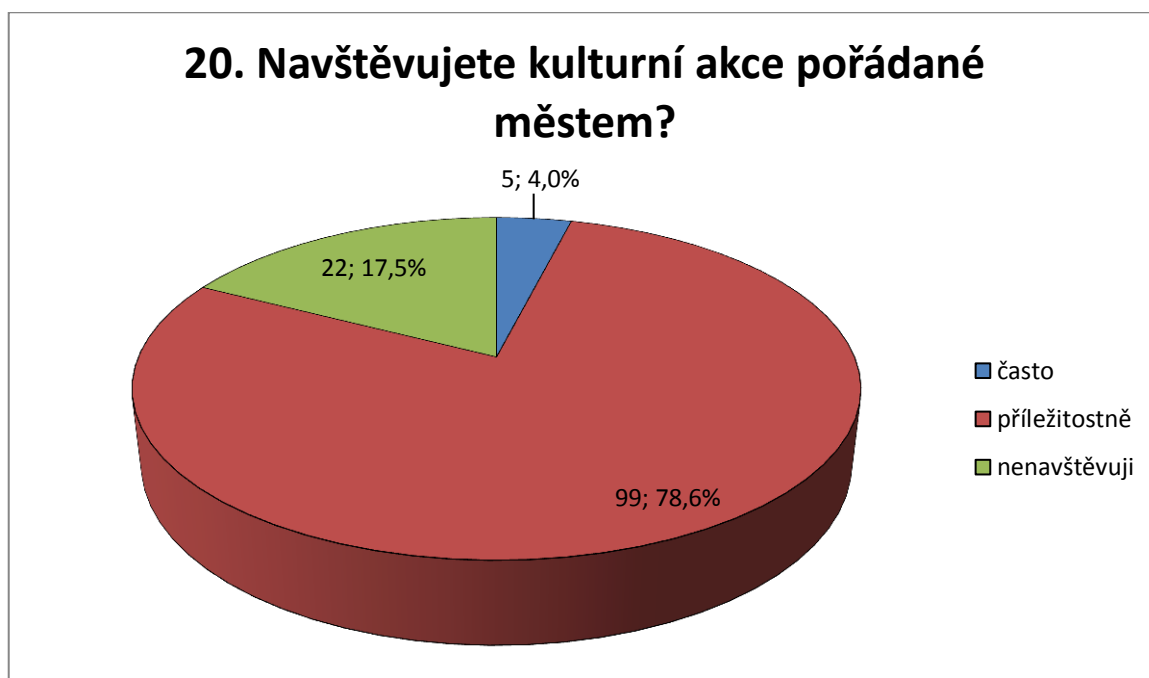
Motivační systém pytlového sběru funguje od ledna 2014, který snižuje poplatky za odpady pro příští rok. Tuto možnost využívá jenom 36,5 % obyvatel města. O této možnosti neví dokonce až 17,5 %, což znamená, že město o tomto novém systému špatně informovalo občany, když se k nim tato informace nedonesla.

Graf 22: Vyhodnocení otázky č. 19 (dotazník)

Většinu obyvatel vadí, že v Turnově skončila, v grafu č. 22 jmenovaná, zdravotní oddělení. O této události se dozvěděli všichni tazající. Dle mého názoru jsou tyto rozhodnutí o zrušení mínusovou volbou. Hlavně zrušení porodnice a dětského lůžkového oddělení. Je sice pravda, jak jsem uvedl v kapitole „Natalita a mortalita“, že město trápí přirozený úbytek obyvatelstva. Jenomže počet narozených dětí za rok je od roku 1994 podobný. Navíc město Turnov má takzvaně „nasávací efekt“ na lidi z okolí, takže by se tato oddělení uživila.

Graf 23: Vyhodnocení otázky č. 20 (dotazník)

Poslední uzavřená otázka byla zaměřena na to, zda občané města Turnova navštěvují kulturní akce, které město pořádá. Většina respondentů odpověděla, že akce navštěvuje příležitostně. Ovšem mě překvapilo, že 17,5 % kulturní akce pořádané městem nenavštěvuje, což je podle mého názoru vysoké číslo.

21. Kdybyste měl/a tu možnost něco změnit v Turnově, co by to bylo?

Poslední otázka v dotazníku byla otevřená a dobrovolná. Vybral jsem nejzajímavější nápady na změnu a ty, které se častokrát opakovaly.

Nejčastější odpověď se týkala zchátralých budov v okolí centra. Respondenti navrhovali například je přestavět na levné byty, kterých je ve městě nedostatek. Další časté upozornění se týkalo ceny vody a problém s dodávkou teplé vody po půlnoci. Dále se mezi častými návrhy na změnu opakovalo obnovení zrušených oddělení v nemocnici a změna v dopravě (veřejné, dopravní značení, vybudování obchvatu). Poměrně dost lidí projevilo nespokojenost s lidmi v zastupitelstvu.

Zde jsou vybrané některé odpovědi:

Muž, 15-40 let, svobodný

„Vysoké ceny za pronájem bytů, malé uplatnění vysokoškolsky vzdělaných lidí, nízká úroveň propagace města (Informačního centra), neprofesionální provedení kulturních akcí a neorganizované stavby, které nerespektují vzhled a historické rozložení města (most přes židovský hřbitov, moderní stavba u muzea, staré kino I, staré kino II, nevkusné "markety" obchodních řetězců, atd.)“.

Vlastní komentář: Jak jsem zmínil výše na příkladu housenky, také se mi nelíbí některé stavby města. Dále mě mile překvapila část odpovědi týkající se mostu přes židovský hřbitov. Most přes židovský hřbitov bych odstranil, protože mi přijde neetický vůči zesnulým. Tato změna by byla velmi náročná a zdá se být i nereálná.

Žena, 15-40 let, svobodná

„Určitě navrácení samostatnosti turnovské nemocnice a již zmíněných oddělení, která byla zrušena a jejichž zrušení obyvatelům značně ztěžuje léčbu v rámci daných oddělení, která chybějí. Za zmínku by stálo i investovat do opravy budov, které město nevyužívá a které chátrají - např. budova starého kina apod“.

Žena, 41-65 let, vdaná

„Nedostatek parkovacích míst na sídlišti Výšinka v ulicích Diamantová a Granátová“.

Vlastní komentář: S touthle odpovědí souhlasím, jelikož v této části města bydlím a vím, že se zde kvůli navýšení počtu osobních automobilů těžko parkuje.

Žena, 15-40 let, svobodná

„Problém s dodávkou teple vody, kdy je člověk značně omezeny dodávkou po půlnoci a nad ránem, kdy cena za kubík teple vody je až alarmující. Dále dost chátrajících a neopečovávaných objektů. Ač se mi nápad se sportovním areálem líbí, investici do něj, bych vložila jinam, třeba právě na úpravu chátrajících domů v centru města, kde by mohly vzniknout třeba byty, kterých tu je málo. Nicméně doufám, že to aspoň natáhne větší turistický zájem a kasa města tím něco vydělá a peníze investuje

rozumnou cestou do vývoje města nebo třeba projektu zaměřených na seniory či rodiny, které mají tělesné nebo duševně postižené děti. Dále mě napadá městský rozhlas, kterému není nikdy rozumět a je spíše kuriozitou města. A mimo jiné rekonstrukce vlakového nádraží, které je též ostudou“.

Závěrečné shrnutí dotazníkového šetření ukazuje to, že více než polovina dotazovaných respondentů je spokojená se současným vzhledem města a s projekty, které město uskutečnilo nebo plánuje. Respondenti jsou nespokojeni s tématy, které jsem navrhl jako rizikové. Jako je cena vody a zrušená zdravotní oddělení. S čím jsou občané dále nespokojeni, doplnila 21. dobrovolná otázka. O zaslání výsledků dotazníkového šetření mě požádal zastupitel města RNDr. Josef Uchytíl, doufám tedy, že městu tyto výsledky pomohou v jeho rozvoji.

9. SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je univerzálně používaný nástroj, umožňující se dívat na analyzovanou věc ze čtyř pohledů, zaměřený na zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů, které mají vliv na rozvoj dané obce (Sedláčková, Buchta, 2006). Autorem analýzy je Albert Humphrey, který ji navrhl v šedesátých letech 20. století.

Mezi vnitřní faktory patří hodnocení silných (Strengths) a slabých (Weaknesses) stránek obce. Silné stránky jsou charakterizovány jako přednosti nebo pozitivní skutečnost dané obce. Naopak slabé stránky města jsou problémy, nedostatky a slabiny. Mezi vnější faktory se řadí příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats). Vnější faktory jsou charakteristické tím, že je obec nemá možnost svými silami ovlivnit. Při tvorbě návrhové části analýzy se hledají způsoby, jak využít silné stránky a příležitosti, a jak eliminovat zjištěné slabé stránky a hrozby.

Tuto SWOT analýzu jsem vypracoval na základě získaných socioekonomických informací o městu Turnov a výsledků dotazníkového šetření.

Tab. 13: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• výhodná geografická poloha města• dopravní dostupnost• přírodní krásy v okolí města (skalní města Českého ráje)• nízká míra nezaměstnanosti v porovnání s krajem a ČR• příznivé vzdělanostní složení• poměrně široká nabídka středních škol• výrazné snížení emisí (především SO₂ do ovzduší v porovnání s 90. léty)• vysoké zastoupení chráněných prvků (CHKO Český ráj, Natura 2000, Geopark Český ráj, památné stromy, přírodní rezervace)• vybudování a rekonstrukce kanalizace v rámci projektu Čistá Jizera	<ul style="list-style-type: none">• zchátralé budovy v okolí centra• neustálé stárnutí populace (průměrný věk vyšší než celorepublikový)• chybějící zdravotní oddělení (porodnice, dětské lůžkové oddělení, mamograf)• nedostatek parkovacích míst na sídlištích a v okolí centra• přetížení centra automobilovou dopravou• neorganizované stavby, které nerespektují vzhled a historické rozložení města (např. most přes židovský hřbitov)• převaha cestovního ruchu v letní sezoně

PŘÍLEŽITOSTI

- zchátralé budovy přestavět na levné byty (např. bývalá budova Telecomu na Havlíčkově náměstí)
- nárůst turistického potenciálu vybudováním Sportovně a rekreačního areálu Turnov
- odlehčení dopravní zátěže vybudováním obchvatu
- prodloužení otevírací doby obchodů v období letní sezóny v centru města (v současné době má většina obchodů otevřeno do 17⁰⁰)
- vybudování rychlého železničního spojení zdvoukolejněním a elektrifikací železniční tratě mezi Prahou a Libercem

HROZBY

- pokračující zdražování vodného a stočného
- jednostranné zaměření na automobilový průmysl
- nepokrytí provozních nákladů Sportovního a rekreačního areálu Maškova zahrada
- pokračující úpadek tradičních řemesel (sklářství, zlatnictví, broušení kamenů)

ZÁVĚR

Socioekonomická analýza tvořící profil územních celků je základem analytické části strategických dokumentů. Úroveň kvality analýzy podstatným způsobem ovlivňuje výsledek strategického plánování, tedy program rozvoje obce, města, nebo regionu.

Jedním z hlavních cílů bylo sestavení profilu města Turnov na základě zpracování různých typů dat a dotazníkového šetření. Druhým hlavním cílem bylo vytvoření souhrnného demografického přehledu, ze kterého vyplynuly výsledky sekundárního cíle. Příčinou poklesu obyvatelstva na území města Turnov je přirozený úbytek. Tento trend poklesu bude nadále pokračovat, protože je vysoký počet osob v postreprodukční složce. Obyvatelstvo tedy bude nadále stárnout a zároveň se bude zvyšovat ekonomická zátěž na celou populaci. Jedním z dalších faktorů poklesu porodnosti může být nedávné zrušení porodnice v městské nemocnici. Tomuto faktu bohužel nepomáhá ani kladné migrační saldo obyvatel, jelikož při sečtení migračního salda s přirozeným úbytkem zjistíme, že se na území města jedná o celkový přirozený úbytek obyvatel. Jedním z možných řešení je snaha přilákat mladou populaci do města. Dalším řešením na zvýšení populace města je připojení části obce Bělá k Turnovu, protože v městské části Károvsko dochází k procesu suburbanizace. Toto řešení by samozřejmě vedlo pouze k jednorázovému nárůstu počtu obyvatel.

Pomocí dotazníkového šetření jsem se snažil zjistit, jak jsou obyvatelé Turnova spokojeni se současným stavem města a jaké by navrhli případné změny. Zjistil jsem, že, více než polovina dotazovaných respondentů je spokojená se současným vzhledem města a s projekty, které město uskutečnilo nebo plánuje. Respondenti jsou nespokojeni s tématy, které jsem navrhl jako rizikové, jako cena vody a zrušená zdravotní oddělení.

Výsledkem socioekonomické analýzy za pomoci dotazníkového šetření a následného vypracování SWOT analýzy, jsem došel k závěru, že má město i přes spoustu pozitiv, především v oblasti životního prostředí, problémy a rizika. Mezi problémy se řadí, jak už jsem zmínil, stárnutí populace, dále nedostatek parkovacích míst na sídlištích a v okolí centra, přetížení centra automobilovou dopravou, neorganizované stavby, které nerespektují vzhled a historické rozložení města (např. most přes židovský hřbitov) a zchátralé budovy v okolí centra. Mezi rizika, kterým se město může vyhnout, spadá jednostranné zaměření na automobilový průmysl, nepokrytí

provozních nákladů Sportovního a rekreačního areálu Maškova zahrada a pokračující úpadek tradičních řemesel (sklářství, zlatnictví, broušení kamenů).

Závěrem bych chtěl říct, že by město Turnov mělo zapracovat na klíčových problémech, které jsem vypracoval pomocí SWOT analýzy, za účelem zlepšení kvality života. Dále by město mělo klást důraz na potřeby a zájmy svých občanů pro všeobecnou spokojenost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

COGAN, M., 2001. *Turnov: Český ráj*. Vyd. 1. Železný Brod: Pro Město Turnov vydalo nakl. Jakoubě. ISBN 80-901-9726-4.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P., a kolektiv. 2006 *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. 2. vyd. Brno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. ISBN 80-86064-99-9.

FORET, M., a STÁVKOVÁ, J., 2003. *Marketingový výzkum: jak poznávat své zákazníky*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0385-8.

IOM, 2004. *Glossary on Migration – International Migration Law*. Switzerland: International Organization for Migration. ISSN 1813-2278.

KOSCHIN, F., 2005. *Demografie poprvé*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, ISBN 80- 245-0859-1.

KOZEL, R., 2006. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0966-X.

NEUHÄUSLOVÁ Z., a MORAVEC J., 1997. *Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky - Map of Potential natural vegetation of the Czech Republic*. – 1 map. color., ed. Kartografie, Praha

PAVLÍK, Z., a KUČERA, M., 2002. *Populační vývoj České republiky 1990-2002*. 1. vyd. Praha: Demoart. ISBN 80-902686-8-4.

PRÁŠEK, J. V., 1879. *Dějiny města Turnova nad Jizerou v Boleslavště: studie historická*. Turnov: nákladem c. k. priv. zboru střeleckého, [1] l. obr. příl.

QUITT, E., 1977. *Klimatické oblasti Československa*. Brno: Geografický ústav ČSAV.

RŮŽKOVÁ, J., a ŠKRABAL, J., 2006. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2 sv. ISBN 80-250-1277-8.

SEDLÁČKOVÁ, H., a BUCHTA, K., 2006. *Strategická analýza*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-367-1.

Elektronické zdroje:

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA, 2014. *Geologická mapa 1:50 000* [online]. [vid. 23. 3. 2015]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/geocr_50/

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA, 2014. *Půdní mapa 1:50 000* [online]. [vid. 23. 3. 2015]. Dostupné z: <http://mapy.geology.cz/pudy/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2013. *Části obcí* [online]. [vid. 1. 3. 2015]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0D0033B907/\\$File/4116130541.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0D0033B907/$File/4116130541.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014. *Veřejná databáze* [online]. [vid. 4. 3. 2015]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>

DEMOGRAFIE, 2015. *Struktura obyvatelstva a demografické procesy* [online]. [vid. 1. 4. 2015]. Dostupné z: <http://demografie.info/>

INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION, 2007. *Definice nezaměstnanosti* [online]. [vid. 15. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.ilo.org/>

MĚSTO TURNOV, 2015. *Dotace a projekty* [online]. [vid. 19. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.turnov.cz/cs/mesto/dotace-a-projekty/>

MĚSTO TURNOV, 2015. *Rozpočet města* [online]. [vid. 22. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.turnov.cz/cs/mesto/rozpocet-mesta-1.html>

MĚSTO TURNOV, 2014. *Strategický plán města Turnov* [online]. [vid. 1. 3. 2015]. Dostupné z: www.turnov.cz/filemanager/files/file.php?file=98348

MĚSTO TURNOV, 2014. *Základní informace* [online]. [vid. 18. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.turnov.cz/cs/mesto/zakladni-informace-1.html>

MĚSTO TURNOV, 2010. *Zpráva o stavu životního prostředí města Turnov* [online]. [vid. 29. 5. 2015]. Dostupné z: www.turnov.cz/filemanager/files/file.php?file=69312

MORAIS C. D., 2014 [online]. *Absolute and Relative Location* [vid. 21. 3. 2015]. Geolounge: Geography and Maps, Geography 101. Dostupné z: <http://www.geolounge.com/absolute-relative-location/>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV, 2015. *Nemovité památky* [online]. [vid. 21. 3. 2015]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR, 2015. *Zákon o ochraně přírody a krajiny* [online]. [vid. 21. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/>

MÍSTOPISNÝ PRŮVODCE PO ČESKÉ REPUBLICE, 2009. *Turnov – historie* [online]. [vid. 26. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mistopisy.cz/historie_turnov_9931.html

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR, 2015. *Celostátní sčítání dopravy 2010* [online]. [vid. 10. 6. 2015]. Dostupné z: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

TECHNICKÉ SLUŽBY TURNOV, 2014. *Výroční zprávy* [online]. [vid. 24. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.tsturnov.cz/>

VODOHOSPODÁŘSKÉ SDRUŽENÍ TURNOV, 2015. *Projekt Čistá Jizera* [online]. [vid. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.vhsturnov.cz/>

ZÁMEK HRUBÝ ROHOZEC, 2015. *Historie zámku Hrubý Rohozec* [online]. [vid. 25. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.hruby-rohozec.eu/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Dotazník

Příloha B: Mapa – Poloha města Turnov

Příloha C: Mapa – Dopravní vytížení silničních komunikací v Turnově v roce 2010

PŘÍLOHY

Příloha A: Dotazník

DOTAZNÍK

Dobrý den, věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku. Tento dotazník je součástí mé Bakalářské práce s názvem Socioekonomická analýza města Turnov. Zájemci o výsledky dotazníkového šetření mě mohou kontaktovat na mail: peterseq@centrum.cz.

Děkuji.

1) Vaše pohlaví:

muž žena

2) Která z níže uvedených kategorií zahrnuje Váš věk:

0-14 15-40 41-64 65+

3) Váš rodinný stav:

svobodný/á ženatý/vdaná rozvedený/á vdova/vdovec

4) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

základní středoškolské bez maturity / vyučen

středoškolské s maturitou vyšší odborné vysokoškolské

5) Počet členů ve Vaší domácnosti:

1 2 3 4 5 a více

6) Jak dlouho žijete v Turnově?

méně než rok 1-10 let 11-20 let 20 a více let

7) Dojíždíte do zaměstnání/školy?

ne ano v rámci okresu ano v rámci kraje ano mimo kraj

8) Pokud dojíždíte, tak jakým dopravním prostředkem se dopravujete do zaměstnání/školy (můžete zakroužkovat i více možností)?

osobní automobil autobus vlak motorka

kolo jiný nedojíždím

9) Kdyby Vám byla nabídnuta lepší pracovní příležitost ve větší vzdálenosti od bydliště, přestěhoval/a byste se i celou rodinou?

ano spíše ano nevím spíše ne ne

přestěhoval/a bych se sám/sama

10) Cítíte se v Turnově bezpečně?

ano spíše ano spíše ne ne

11) Jak jste spokojen/á se stávajícím vzhledem města?

Spokojen/á spíše spokojen/á spíše nespokojen/á nespokojen/á

12) Jste spokojen/á s projekty, které město uskutečnilo a které plánuje?

ano ne je mi to jedno nevím o žádném projektu

13) Jste ráda, že už začala výstavba Sportovního a rekreačního areálu Maškova zahrada?

ano ne je mi to jedno už mohla začít dříve

14) Líbí se Vám budoucí podoba tohoto areálu?

ano

spíše ano

spíše ne

ne

Zdroj: Město Turnov

15) Chystáte se tento Sportovní a rekreační areál navštívit?

nikdy tento areál nenavštívím alespoň jednou se tam podívám

budu navštěvovat budu tam každý týden minimálně jednou

16) Jste spokojen/á s účastí města Turnov na projektu „Čistá Jizera“?

ano ne je mi to jedno o projektu jsem neslyšel/a

17) Vadí Vám neustálé zdražování vodného a stočného?

ano ne je mi to jedno

18) Využíváte nové možnosti „Tříděného odpadu (pytlový sběr)“ a následného snížení poplatku za odpady?

ano ne o této možnosti nevím

19) Vadí Vám, že v Turnově skončila některá zdravotnická oddělení (porodnice, dětské lůžkové oddělení, mamograf, atd.) a následné dojíždění do okolních měst?

ano ne zatím jsem to nepocítil/a nevím o zrušení

20) Navštěvujete kulturní akce pořádané městem?

často příležitostně nenavštěvuji

21) Kdybyste měl/a tu možnost něco v Turnově změnit, co by to bylo (dobrovolná odpověď)?

.....
.....
.....

POLOHA MĚSTA TURNOV

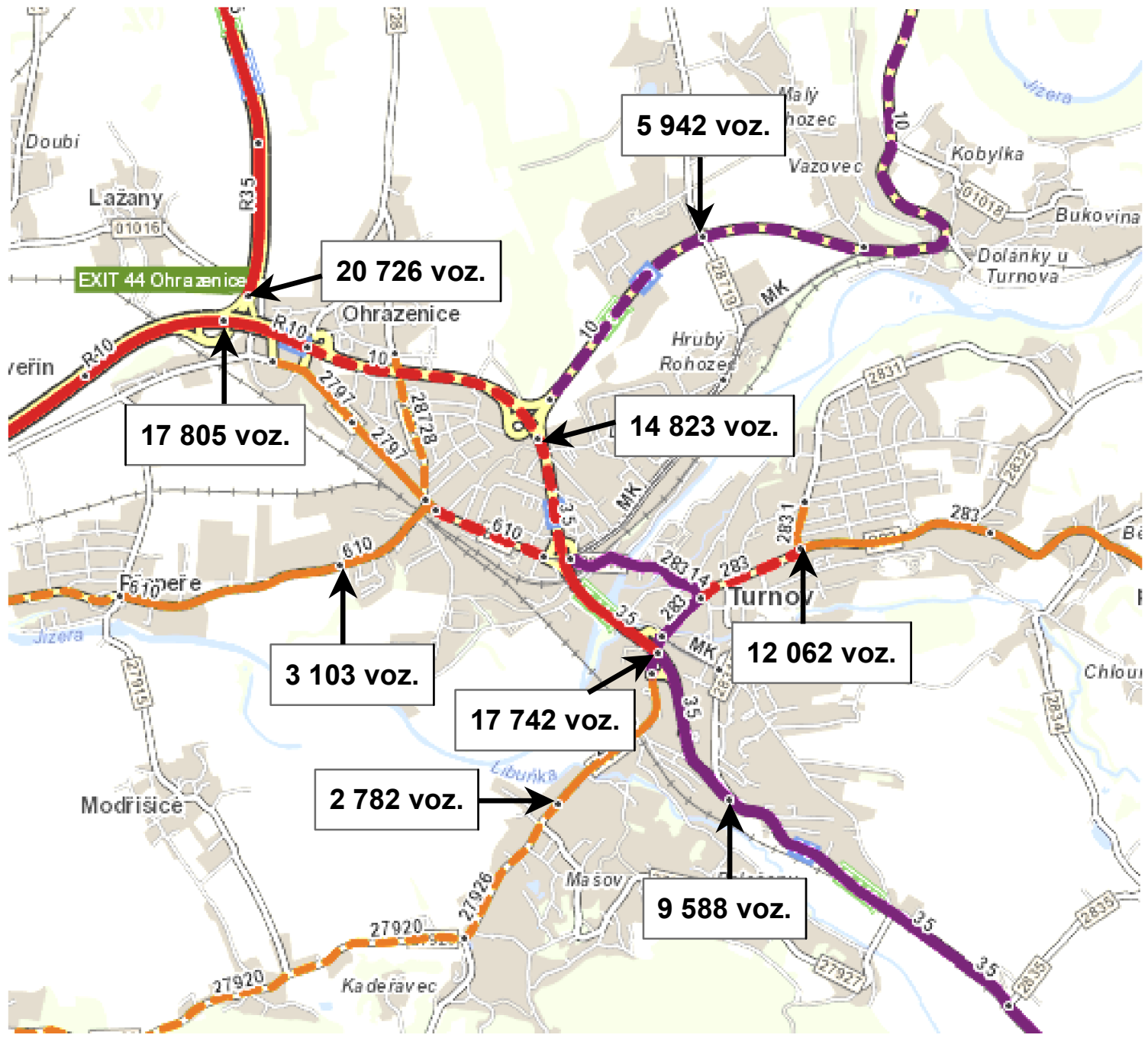
- krajské město
- okresní město
- ⊙ obec s více než 5 000 obyvateli

- Státní hranice
- Třída silnice**
- Rychlostní silnice
- Silnice I. třídy

Administrativní členění

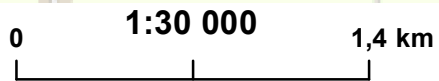
- Liberecký kraj
- SO ORP Turnov
- Turnov

DOPRAVNÍ VYTÍŽENÍ SILNIČNÍCH KOMUNIKACÍ MĚSTA TURNOV V ROCE 2010

Sčítací úsek s intenzitou (poč. vozidel / 24 hod.)

	1001 - 3000	voz/24 h
	3001 - 5000	voz/24 h
	5001 - 7000	voz/24 h
	7001 - 10000	voz/24 h
	10001 - 15000	voz/24 h
	15001 - 25000	voz/24 h

Petr GAIZL, Liberec 2015
 Technická univerzita v Liberci - katedra Geografie
 Použitý souřadnicový systém: S-JTSK Křovák East North
 Použitý software: ARCGIS 10.1
 Použitá data: ArcČR 500 [online]. <http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/geograficka-data/arccr-500/> [vid 27. 6. 2015],
 RSD ČR [online]. <http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.aspx> [vid 27. 6. 2015]